Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадуьл 1923 шера дениз • ШИНАРА, 8 апрель, 1975 шу. • № 42 (5488). Мах 2 кеп.

«КУРА» ХЬАЖКІАШ ХЬУВКЪАЕРГЬЯ ВАЙ!

1975 ШЕРА 120 ЭЗАР ТОНН ФУАЛЪЯЬХА ХЬАЖКІАШ ГУЛЪЕРГЬЯ ВАЙ

НОХЧ-ГІАЛГІАЙЧЕН ХЬАЖКІИЙ КХАШКА КЪА МЕЛ ХЬЕГАРАШКА ХЬАЖКІАШ ЛЕЛАЕРИЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНЕ ДАКЪА ЛАЬЦАРАША ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Орденаш лелаеча Нохч-ГІалгІайчен юрта боахама къахьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, хьинаре къовсам лоттабу КПСС XXIV съезда, КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленума решенеш толаме кхоачашъяр духьа.

Пятилетка къоастамбеча 1974 шера колхозашеи совхозашеи. Ерригсоюзни социалистически яхьа юкъе а баха, толаме кхоачашъяьй лаьттанцарен хьайбашкарен йоала продукци паччахьалкхенга йохкара плпнаш. Ерригроссийски яхьа итогеш РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-ен карара кара тела Ше байракх енний республиканэ.

Вай республика юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка бехктохкаме дехкар латт укх шера: дерригл гулдеш бола ялат 510 эзар тоннага дІакхоачаде. Цу гІулакха 245 эзар гектара тІа дІаеэза ургьай культураш, цу лаькъе ялатийна лаьрхІа 34.5 эзар гектар хьажкІаш. Цу дерригача лаьттан хІара гектара тІара 21 центнер ялат дакхха лаьрхІад.

Ялат дукхагІа даккхаран хьайбай боахам дикача доакъарашца ІалашЬаран лоархІаме кховчам ба вай хьалашка ялата къыча культурашачул лакхагІа хьувкъам бола лургболаш йола хьажкІаш дукхагІа яхар. Цу гІулакха юкъе ондо дакъа лаца дезаш ба республика хьажкІаш лелвераш. Цар кхоачамаш мел доккхий да хьахьокх хьажкІий хьувкъам хІанэ а сов бе-бе хиларо: республика хІара гектара тІара 16 центнерга 36 центнерага кхаччалца эогіш ба из. Эггара дукхагІа лакхбаьб цар хьувкъам Урус-Мартановски районе. ХІара нйс районе республике юкъера лаьрхІача болчул лохагІа ба.

Республикерча дукккача боахамий мастерий хьажкІаш лелаерий опыто бакъду, вайга лакха хьувкъам кхебуларгхилар. Шалински районерча XX партсъезда цІерагІча колхозе 250 гектарах хІаране тІара 32.6 центнер хьажкІаш яьхай. хІаьта Грозненски районерча «Советская Россия» яхача колхозе 435 гектарах хІаране тІара — 52 центнер.

Сунженски района «Путь к коммунизму» яхача колхозерча Лебеденко Леонида звенос 151 гектарах хІаране тІара 63 центнер ялат даьккхах. Шалински района «Джалка» яхача совхозерча Абдулмежидов ХІарона звенос 175 гектарах хІаране тІара 57.4 центнер, «Атагинский» совхозерча Гайтамиров Ширвание звенос 200 гектарах хІаране тІара 56,2 центнер яьккхай. Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхозерча Кодзоев Бахьаудина звенос 150 гектарах хІаране тІара 55 центнер фуальяьхача хьажкІий яьккхай. хІаьта Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхозерча Захаев Лаьчий звенос 200 гектарах хІаране тІара — 51 центнер.

Республике шерра йовзаш я фуалъяьхача хьажкІий лакха хьувкъам кхебеча дукккача звеноводий — Матаев Бекса, Вагапов Бойке, Магомадов Селима, Ломаьлер Іаьлий, Элимханов Вахий, Альтемиров Буру, дукккача кхычар цІераш.

Цу дерригача хІамаша вай дехкарийла ду, хьалха латтача вай новкъостишца наийса лург, иштта лоалахошкара а — хІара гектара тІара 80—100 центнер хьажкІаш йоахача Черсий-Балкхарой дикагІболча хьажкІаш лелаерий опыт хьаэца. Ялаташ кхедечун доккхача декхаро, цун сийлено вай декхарийла ду ялатийна, силоса, мошача доакъара лаьрхІа кхееча хьажкІий хьувкъам лакхбаран уж дукхагІа яхаран долча воай кхоачамех биззагІа пайда эца. Хоадамболлаш шоай дош ала деза механизатораша. Цар лаьтта кийчдарах, хьажкІаш дІаерах, хьажкІий кхашта гІулакх дарах тийша ба хьувкъам.

ХьажкІаш дІае йолаенача хьалхарча денношка а дениз къовсам боаржабергба вай КПСС обкома, республика Министрий Совета, облсовпрофа карара кара тела Ше байракх яккхар духьа.

Из лургья лоамашта юхерча районашкса хий дехкача лаьтташкен 150—200 гектар долча лаьттан тІара эггара лакхагІа, ихьабакъда хІара гектара тІара 50 центнерад кІезигагІа йоацаш фуалъяьхха хьажкІаш, 400 центнерал кІезигагІа йоацаш силоса лаьрхІа гІад а тІехьа моша хьажкІаш яьхача механизированни звенона. Кхыча районий хий ца дехкача лаьттай хІара гектара тІара 35 центнер фуалъяьхача хьажкІий, 250 центнерал кІезигагІа доацаш силоса лаьрхІача гІад а тІехьа мошача хьажкІий яьккхачарна. Укх шера къаьстта уйла тІайохийтаргья оаха ялати моша доакъари дикагІа хилийтара, продукци яккхарга дІабода мах лохбара.

ХьажкІий лакха хьувкъам кхебара укх шера дикагІа да вай хьалаш. Башха-дика кадраш кхеьй. 454 механизированни звено вІашагІъеллай. ДукхагІа хьахьожаьй хьажкІашта тесса минеральни удобренеш. Боахамаш материально-технически дикагІа Іалашдаь хиларах, дика хьувкъам луш дола гибридаши сорташи долаш хиларах, хий дехкилга шерра дегІадарах, дукккача колхозийи совхозийи механизаторий тоо я хІара гектара тІара 50—60 а кхы дукхагІа а центнер фуалъяьхача хьажкІий яккхар духьа къовсам лоаттабе. ХІаьта из цхьаьхача хургда аьнна доацаш, тахан долаш дар да.

КПСС ЦК-ас партега, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп а луш декхараш тІаийцад, кхы тІа а кхоачамаш хьагуча я лаьха царех пайда эцар духьа къовсам лоаттабе. ДІахорча къахьегаме кхы а доккхагІа толамаш лаха гІертаргда тхо 1975 шереи бІаьччача пятилеткаи заданеш толаме кхоачашъяр духьа.

Республикански совещане дакъа лоацача оаха республикера хьажкІаш лелаераш, специалисташ, юрта боахама беррига болхлой тІахьех хьажкІий лакха хьувкъам кхебара ихьатарра оарцагІдовлара а яхьа условешка оттадаь декхараш 1975 шера кхоачашдаь ца Іеш, тІехкхоачашделга Іалашдара а. ХьажкІаш къаьстта а ялатийна лаьрхІараш, дукхагІа дІаера кхоачамаш лаха деза аьнна хет тхона хІара колхозеи совхозеи.

ХьажкІий лакха хьувкъам кхебара керттера хьал да Іилмои толамашагІча практикои уж кхеяра кийчъяь технологи лоарзагІа ца йоаккхаш кхоачашъяр, хий дехкареи удобренеш тессареи культура лакхъяр, хьажкІий кхашка еш йола обработка эргайоахаш тоаяр. шоаш хьийгача къих хьехийначоа механизированни звеньяй материальни безам дукхагІа тІабеэзабар. ХьажкІаш лелаеш вола хІаравар декхарийла ва уж правилаш ший социалистически декхараш сийленца кхоачашдар духьа йиэза чаккхьяха. КІезигагІа дулле а кхозза хий дилла, тоъал тІоадал йолча кхашка а хий дехкача лаьтташка а хІара гектара тІа 40 центнер минеральни удобренеш товса йиш хургйола хьалаш цариа Іалашде деза колхозийи совхозийи кулгалхоша. Хьалха латтарий опыто вай дог тешаду из даиза даргдоацаш хиларах.

Нохч-ГІалгІайчен беррига хьажкІаш лелаераш тІахьех оаха агротехнико дІадехараш юха ца доадаш кхоачашдара, цу культура лакха хьувкъам кхебар духьа лоаттабеча къовсама хьинаре юкъебахара. ХьажкІий кхай хІара гектар дікха хьувкъам тергболаш ергья вай, 1975 шера еррига чуяхьаш йола хьажкІаши цар моша доакъари эггара дукхагІа а из культура кхеярга дІабода къахьегами ружьен кІезигагІа а долаш, кхедергдола гІулакх дергда вай.

Нохч-ГІалгІайчен юрта боахама къахьегамхой! ШерагІа йоаржае пятилетка тІеххьарча шереи бІарччача пхе шереи план а социалистически декхараш а толаме кхоачашдар духьа лелаю социалистически яхь!

СССР Министрий Совете

Укх шера мае хьалхарча ах бетта воркІ балха доаца денош, царех 1, 2, 9 май — деза денош, 3, 4, 10, 11 май — салоІа денош кийсдаларца дувзаденна, халкъа боахам дегІабоалабара план толаме кхоачашъяр духьа балха ханах дикагІа пайда эцара СССР Министрий Совето соцам баьб 1975 шера 4-гІеи 11-гІеи мае балха денош де.

Болхлошен гІулакхерчари пайда ца эцаш диса 4-гІеи 11-гІеи маерча салоІача денношта метта уж хІара шера йоагІача отпускана дІатІатох, отпускной деноех санна аьапи а луш.

Таджикски ССР. Вахшски атагІене хьажкІаш дІаювш я. Колхозийн совхозийн кхашка уж дІае бІаьш агрегаташ араяьннай.

ХьажкІаш дІаерэ балхаш дика вІашгІехьдаьха чакхдоахаш латт Курган - Тюбински районерча Карл Маркса цІерагІча колхозе. Из культура дІаера укхаза хьакъоастадаьд 350 гектар лаьтта.

СУРТА ТІА: бригадир Ф. Мирзорахимови колхозе керттера инженер А. Абдулжабарови хьажкІаш дІаювча.

В. СТЕЧЕНЦЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БАЬЦАДААРАШ ШОРТТА ХУРГДА

Сунженски района «Победа» цІерагІча колхоза баьцадаарий рассада кийчъеча парникашка балхаш сихденнад хІанэ. Колхозхоша дерр̀ига ииэаш оарцагІдаьхад пятилетка чаккйоалача шера шоаш тІаийца лакхара социалистически декхараш кхоачашдара.

Баьцадаараш кхедеча шоллагІча бригаде укх шера рассада кхеергья 1800 парникови рамана кІал. Дика хьатІаьылнай помидорий, кабуца рассада. Сибаза, помидорий, кабуца рассадана пикировка яьй.

Укх деношка хьинаре къахьегаш ба В. Данилюка, А. Гвоздева звено членаш. ХІанэ дар керда парникаш кийчъю кхы а рассада кхее. Дукккача шерашка йоккха опыт Іоадьча баьцадаараш кхедераша дика Іалашъю парникаш. Рассада дегІаахара эшаш йола йІовхал лоаттаю Сукнна Екатеринас.

Укх шера 1780 рама кІал дика рассада кхее дош деннад баьцадаараш леладеча цхьоалагІча бригада коллективо.

— Соахка хьалхле шоллагІча бригадага хиннаяле а укх шера царел тІехдовла уйла я тха, — йоах цу бригада звеньевойша Азарова Антонинас, Дутова Надяс, Анашкина Аннас, кхыбараша. Цар шоай рамашкарча кабуца, сибаза, баклажанашта пикировка яьй.

БІаьстан юхье ха дагадоьцаш хувцалу. Из дика кхета а деш хьалхе а кийчо яьча баьцадаараш кхедераштa кхераме хилаиэар феврале этта шелал.

Укх шера бІаьстан балхаш дикача агротехнически хана чакхдахара кийчо яьй механизатораша. Рассада дІае кхашка арабовла кийча ба уж.

Ха ца туллийташ дика кийчдаьча лаьтта дІа а йийна доаггІа гІулакх дарах тийша хургда колхоза баьцадаараш кхедара укх шера тІаийца декхараш толамца кхоачашделга.

Т. АРЧАКОВ.

СОВГІАТАШ ДІАДЕЛАР

Юрта боахаме хьалха латтараштa правительственни совгІаташ дІадалара хетаяь торжественни собрани хилар укх деношка Назрановски районии культура ЦІагІа. Из хьайийллар КПСС райкома хьалхарча секретара С. М. Бекова. Цул тІехьагІа къамаьл даьча Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председатела Р. В. Вахаева доккхий совгІаташ даларца даькъала бийцар района юрта боахама болхлой, тІаккха СССР Лакхехьарча Совета Президиумо тІадилларца орденаши медалаши дІаелар Ерригсоюзни социалистически яхье котбаьнараштa.

«Знак Почета» яха орденаш дІаелар «Октября 40 шу» яхача совхоза доаркана СССР Лакхехьарча Совета депутата З. Даурбековайна, «Экажевский» совхоза трактористa М. Аушевна, совхоза - техникума доаркана Л. Гандаровайна. Октябрьски революце орден — «Октября 40 шу» совхозе хьажкІаш кхееча звеной звеньевойна Я. Даурбековна, III-ча степена Къахьегама сийлен орден — «Назрановский» совхоза тракториста Д. Мальцевна, кхы дукккачарца а.

Собране къамаьлаш даьча М. Консыгова, З. Даурбековас, С. Богатырева, кхычар а доккха баркал аьлар партенен правительстваен.

А. САГОВ.

Сменаг1а—ши норма

Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза № 1 йолча тракторно - кхай тІарча бригаде сухалбаь хоартолаш дІаювш ба. Ши агрегат я цига болх беш. Шоайла яхье а баьнна къахьег механизатораша. НормагІа 3,5 гектар йолча, хІара сменагІа 7 гектара тІа хоартолаш дІаюв трактористаша Н. Литвиненкоси Я. Тимощенкоси. ХІанзле а 30 гектара тІа хьалха хьайоала хоартолаш дІайийна баьннаб уж. Шоаш доаха толамаш В. И. Ленин ваь 105 шу дизара сийна хургдолча къахьегама цІейна — коммунистически субботника хетаду механизатораша.

В. ПОПОВ.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ

Укх деношка заседани хилар Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета халкъа дешара, культура, спорта йолча массазарча комиссе. Вай республикера спортивни гІишлош бІаьстан - ахкан ханарча балхага кийчъяра дош дийцар цо. Цу деша хьакъехьа доклад йир Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета физически культуран спортан йолча комитета председатела нов. Б. О. Гайсанова.

«Республика физически культурен спорти дегІаяра хьакъехьа» Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи соцамаш кхоачашдара даьча гІулакхаша физически кхетамен спортивно-массовойн дерригa балхаш чІоагІа хоадаьлга белгалдаькхар доклада тІа. Цунца цхьана белгалдаьхар спортивни гІишлош хьалъярца, физкультурен спортеи коллективашта инвентарь, спортивни кога гІирс, барзкъаш лоаттадарца дувзаденна лоархІаме кхоачамбоацараш долга.

Хьежача деша хьакъехьа соцам тІаийцар комиссе.

Советски Эскаро Венгри фашистски гІаьрахоех мукъаьккха 30 шу дизара цІей деэдарца дувзаденна вай республике хьоашалгІа баьхкаб Венгрера комсомольски болхлой. Царна юкъе ба Венгре комсомола Комаромски обкома отдела заведующи Ласло Хорват, Татабански горкома хьалхара секретарь Дьердь Рожньеи.

Беза хьаьший баь тІаийцар республикерча кагирхоша Венгрера доттагІий. Республика столицага хьожаш хилар хьаьший. Цар зизаш дехкар В. И. Ленина памятника хьалхашка. Краеведчески музее хьожаш хилар. Венгре кагирхой викалаша дакъа лаьцар фашистех Венгри мукъаьккха 30 шу дизара хетаяь В. И. Ленина цІерагІча Двореце хиннача советско - венгерски доттагІала митинге.

Грозерча а республикерча а комсомольски организацешка баха хургба Венгрера хьаьший.

СУРТА ТІА: Л. Хорвати, Дь. Рожньеи Грознерча В. И. Ленина майдан тІа.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ СОВЕТА ИСПОЛНИТЕЛЬНИ КОМИТЕТА РЕШЕНИ

Къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполнительни комитета 4 апрелерча ший решенеца «Нохч-ГІалгІай АССР къахьегамхой депутатий районий, городий, поселкай, аулий, станицай, юртий Советаш харжарах йолча Положене» 34-чеи 35-чеи статьяшка хьежжа решени ю.

1. Город Грознерча къахьегамхой депутатий районий Советашка хоржамаш дара йола районий хоржамий комиссеш чІоагІъе общественни организацей, обществай, къахьегамхой коллективай викалий укх составагІа:

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ ЛЕНИНСКИ РАЙОННИ СОВЕТ ХАРЖАРА

Района хоржамий комиссе председатель **Хаджиев** Шамсудин — № 4 йолча гІишлон-монтажни управлене болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Района хоржамий комиссе председатела заместитель **Лойко** Юрий Константинович — Ленински районии коммунистически организацегара.

Района хоржамий комиссе секретарь **Плиева** Шарнат Абукаровна — № 9 йолча горбольница медицински болхлошкара, технически персоналагара.

РАЙОНА ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ЧЛЕНАШ:

Айдамирова Зинаида Даниловна —барзкъашта ремонт ечея тегачеи Грозненски фабрика болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Верхатурова Татьяна Георгиевна — Грозненски хлебокомбината болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Егоров Анатолий Яковлевич — Октябрьски Револьюце орден лелаеча «Красный молот» завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Насонова Ольга Михайловна — скори медицински помоща вІашагІтехача больница медицински болхлошкара, технически персоналагара.

Никифоров Иван Митрофанович — «Автоспецоборудоване» завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Сальникова Майя Ивановна Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Ленински района организацегара.

Надежда Федоровна — Октябрьски районии коммунистически организацегара.

Района хоржамий комиссе председатела заместитель **Берсанов** Лема Ахиятович — Нохч - ГІалгІай химзавода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Района хоржамий комиссе секретарь **Жук** Лилия Михайловна Ленина орден лелаеча Къилбаседа - Кавказа машинаькъа Грозный станцерча отделенчески больница медицински технически персоналагара.

РАЙОНА ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ЧЛЕНАШ:

Абдулмежидов Хаваш Абдулмежидович — «Грознефть» объединене Октябрьски автотранспортни контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Гребенщикова Елена Алексеевна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа Кавказа машинаькъа Грозный станцерча сигнализацеи бувзамеи Грозненски дистанце болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Данилов Александр Юрьевич — «Октябрьнефть» мехкдаьттеи гази йоаккхача управлене № 2 йолча районии инженерно-технически служба болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Конев Николай Иванович — машинаькъа болхлой районий профессиональни организацегара.

Манлян Татьяна Григорьевна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Октябрьски районии организацегара.

Читухина Нина Алексеевна — «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завода болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ ЗАВОДСКОЙ РАЙОННИ СОВЕТ ХАРЖАРА

Района хоржамий комиссе председатель **Манукьянц** Акоп Манукович — Грозненски Іилматохкама института болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Района хоржамий комиссе председатела заместитель **Бузуртанов** Мурад Магомедович — столовей, ресторанийи, кафей Грозненски треста болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Района хоржамий комиссе секретарь **Бубнов** Анатолий Николаевич — Заводской районии коммунистически организацегара.

РАЙОНА ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ЧЛЕНАШ:

Сологубова Любовь Александровна — ЦІеча ЖІарга Общества Заводской районии организацегара.

Грубникова Зоя Ивановна — «Грознефтехимзаводы» объединене производственно-товарни контора болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Гаербеков Шалавди Магомедович — «Чечингстройтранс» ПАТО болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Зубкова Нина Ивановна — «Грознефтохимремстрой» треста № 1 йолча гІишлон-монтажни управлене болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Исмаилова Раиса Хасмагомедовна — «Терек» яхача мебельно-дахчах хІамаш еча фирма болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Шевцова Ольга Георгиевна — Эскара, авиацена, флота новкъостал дара ший лоІамерча общества (СССР ДОСААФ) Заводской районии организацегара.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ ОКТЯБРЬСКИ РАЙОННИ СОВЕТ ХАРЖАРА

Района хоржамий комиссе председатель **Кривоносова** Надежда Федоровна — Октябрьски районии коммунистически организацегара.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ СТАРОПРОМЫСЛОВСКИ РАЙОННИ СОВЕТ ХАРЖАРА

Района хоржамий комиссе председатель **Сардалова** Дагамара Рашидовна Грозненски швейни производственни объединене № 6 йолча швейни цеха болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Района хоржамий комиссе председатела заместитель **Коновалов** Борис Павлович — Старопромысловски районии коммунистически организацегара.

Района хоржамий комиссе секретарь — **Плахотникова** Валентина Феликсовна — «Старогрознефть» мехкдаьттеи гази йоаккхача управлене болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

РАЙОНА ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ЧЛЕНАШ:

Абдурзакова Зура Махмудовна — «Электроприбор» завода болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Агапов Анатолий Лукич — «Союзавтоматстром» ВНПО Грозненски опытно - экспериментальни завода болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Василюшкина Людмила Дмитриевна — Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза Старопромысловски районии организацегара.

Дрига Иван Григорьевич — «Старогрознефть» мехкдаьттеи гази йоаккхача управлене инженерно - технически служба - 2 болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Голобля Григорий Иванович — бурув тохара балхий Старогрозненски управлене болхлошкара инженерно - технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

Плиева Эсет Магометовна — № 6 йолча горбольница медицински болхлошкара, технически персоналагара.

Къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполкома председатель
В. ШАМАРДИН.

Къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполкома секретарь
Я. ПАНЧЕНКО.

ХОРЖАМАШКА КИЙЧЛУ

Укх шера 16 июне РСФСР а Нохч - ГІалгІай АССР а Лакхехьарча Советашкеи районии а юртий а Советашкеи хулача хоржамашка кийчлуш я Грознерча № 3 йолча профессионально - технически училищера агитпункт. Агитпункт чуйолча цІеша хьалхашка хьалтеха доал «16 июне шевар хоржамашка гІо!» яха лозунг.

Агитпункте болх беш я 14-ча участка хоржамий, 76-чеи 77-чеи округий хоржамий комиссеш.

Цу кхаь а комиссена юкъе ва 21 саг. Участкови хоржамий комиссе председатель училища директор Анатолий Николаевич Деревянко ва, ХІаьта 76-ча окружной хоржамий комиссе председатель производственни говзал Іомаяра мастер Александра Петровна Харитонюк я, 77-ча окружной хоржамий комиссе председатель училища токарь Владимир Тайкович Тарасянц ва.

Агитпункта заведующе Александр Гавриловича чІоагІа йоакхо ю комиссешта болх бара эшар Іалашдара. Комиссей членаша хІара денна дежурство лелаяра график, агитатораша болх бергболча участкай схема оттаяьй, хоржамашта эша литература Іалэшдаьд.

Ю. ЮСУПОВ.

Комсомольски документаш хувцаш да

ШОАШКАРА ХЬОКХАМ ГОЙТАШ

Назрановски районе, берригача мехка а санна, хувцаш да комсомольски билеташ. Цунца дувзаденна комсомольски организацешна беш бола боккха болх холуш ба кагийча наьха хьинар айдаларца, цар дисциплина тоаяларца, хIаране шийгара дIадехар дикагIа кхоачашдарца.

Юккхьанцара комсомольски организацеш организационно-политически чIоагIъяра йоккха алийни яьй комсомольски билеташ хувцара хьакъехьа хиначa ВЛКСМ ЦК соцамо. Района ерригача комсомольски организацешка бокъонна, хьалла дола къамаьл хилар ВЛКСМ Устава тIара хьадоагIа декхараш хIара комсомольца кхоачашдара бола бехктокхам лакхбарах. Массанахьа а Iалашде гIерт кагирхой производственни, общественни вахарера хьинар айлелга. Цунца дувзаденна района комсомольций дикача гIулакхех дувца безам ба са.

Кагирхой хьинар лакхдалар эгтара хьалха тийша да херже йолча комсомольски органа инициативни балхах. Цудухьа комсомола юккхьанцарча организацей балха дика формаши методаши дIайовзийташ райкома вIеIашцеи цехови комсомольски организацей секретаращцеи семинар йир. Цига дийцар комсомольски собранеш кийчъяра, уж чакхъяхара, де тIадекка гIулакхаш дIа-юха ниисдара, де лаьрхIар кхоачашдара тIахьожам лоаттабара дешаш. Цу семинаре а, хьалха хиннарашка санна керттера теркам тIабахийтар хьаIайна дика опыт дIайоаржаяра.

Боккха пайда баьлар цунах комсомола юккхьанцарча организацей болх тоабара. Собранешка дувца оттадеш дола дешаш дикагIа хьакъестаде яьлар уж. Масала Г. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» завода, «Назрановский» совхоза, трикотажни фабрика юккхьанцарча комсомольски организацешца дика кийч а даь, дийцар «Комсомольски билеташ хувцара комсомольски организацедекхарах», «Производственни общественни вахарен комсомольций авангардни лоархIам лакхбарах» яха дешаш.

ХIанз комсомольски билеташ хийца доалаш латт Назранерча Г. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» заводе.

Пятилетка доккхий декхараш кхоачашдарга хьежжа хургда комсомольски организацей денал. ВЛКСМ хIара членна авангардни лоархIам лакхбалар, комсомольски билеташ хувзаш хиларо дуккхача уIаман уйла яйт комсомольцашка, тахан шоай сагота де дезаргоа тIабертабаьб уж.

Комсомольца эгтара бехктокхамегIадарех цаI да цо шийна тIадилла гIулакх шийг ханнахьа, дизза, тешшаме кхоачашдар, КПСС XXIV, ВЛКСМ XVII съездий решенеш кхоачашъеча хьалхалаттараш хилар.

Цу завода дуккагIболча комсомольцаша ма-доаргIара кхоачашду уж декхараш, шоашкара къахьегама хьоккам гойт, кагирхой хьалхашка латта декхараш кхоачашдара оарцагIбоах.

...Лена хьатIакхавчар В. И. Ленина сурт тIадола комсомольски билеташ хьавца деза ди. Эгтара хьалхара билеташ дIалу Дзармотов Мувсайна, Цечоев Заьлмахана, Шадыжева Ханифайна, Албогачиев Казбека, Балхаева Маккийна, кхыбараштa.

Дзармотов Мувса № 43 йолча цеха токарь ва. Итт класс яьккхачул тIехьагIа венав из заводе. Цу хана денз пхи шу даьннад. Шийн пятилетка цо йистеяьккхай 3,5 шера. Цо къахьегача комсомольско-кагирхой бригада хIанз кхоалагIча квартала чотагIа болх бу.

Опыт йола, хьинар дола специалист а, эшшача оарцагIалла кийча вола новкъост а ва № 4 йолча цеха мастер Цечоев Заьлмахан. Цунна дика йовз производство. Дика вIашитIехьдаьккхад цо техника тоаелга.

Назранера профтехучилище яьккхачул тIехьагIа вера из заводе слесарь - инструментальщикалла къахьега. Укхазара вахар из Советски Эскаре гIулакх де. Даьхенна хьалхашкара шийн декхар кхоачашдаь ваьлча шийн заводе юхаверa. ДIадахача шера мастералла оттавеш балха тIа лаьхьвир из. Цо доккха дакъа лоац къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъеча, комсомольски собранеш кийчъеча, уж чакхйоахача. Цар цеха коллектив дуккхаза а социалистически яхье хьалхара моттиг йоаккхаш хьенай укх пятилетка шерашка.

Итт класс яьккхачул тIехьагIа баьхкар заводе болх бе Балхаева Макка, Шадыжева Ханифа. Эгтара хьалха уж хьожабир машинкаш вIашагIехка. Сиха лакхъелар цар кулговзал, хIана аьлча балха царна гIо де, эшшача оарцагIбала кийча бар боккхагIбараш. «ХIара смена толамца чакхъяккха!» иштача дезийзагIа къахьега дош деннад царера шу чакхдаллалца. ХIанз Балхаева Макка инженер-нормировщик я.

Вийъ комсомолец. Тайп-тайпара вийъ саг. Царех хIаране шийн вахар, шийн професси, шийн оамал я, цхьабакъда массанеца хьалхашка латтар цхьа декхар да: пятилетка ханал хьалха кхоачашъелга.

Хьалхалаттачa виI комсомольца, ловца а баьккха, кердa комсомольски билеташ дIаделар ВЛКСМ Назрановски райкома хьалхарча секретара Додов Iийсас. Иштта цу дийнахьа Владимир Ильич Ленина сурт тIадола билеташ дIаделар наладчикий бригадира коммунистически къахьегама ударника Даурбеков Мувсайна, 1976 шера чотах болх беш волча комсомольца Местоев Алихана, Имагожев Алихана, кхыбараштa а.

Шакха а дицлургдац из деза ди цу предприяте комсомольцашта. Цар гулбеннараштa тешам белар дIахо фодача хана а къахьегамен общественни вахарен шоашкара хьоккам гойташ къахьегаргхилараx.

А. САГОВ,
тха соб. корр.

Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизарга

ПОЦЕЛУЕВА ДОШО СЕДКЪА

Вай мехкахой — Советски Союза Турпалий — цIераш дика йовз республике.

Калашников Прокофе, Тучин Георге, Рыхлин Николая, Иодис Алексея «Красный молоте» дIаболабир шоай къахьегама никъ. Хьалхара шоъ фрезеровщикаш болаш къахьегаш вар. Иодис Алексей хIанз а тIехь болат лоаладеча цеха мастер ва.

Виъ а бIаьхача тIема наькъах чакхваьннав. ТIем тIа денали къонахчали хьахьокхарах царна Советски Союза Турпал яха цIи еннай.

Журналистски тоxкамо тороеннай кхы а цхьан турпалах, хьалха «Красный молот» заводa болхло хинначох дувца.

Къаьнача болхлоща къамаьл деш, сона хайра Поцелуев Иван тIом хьале заводе токарь хиналга. Сийлахь-боккха Даьй-мехка тIом лаьттача шерашка Советски Союза Турпал яха цIи елар цунна. ХIанз болх беш а вахьш а Сочe ва из.

1931 шера ФЗО школе дешаваха Поцелуев Иван. Ши шу даьлча из чакх а яьккха «Красный молот» заводе токаралла балха эттав из. «Са къона хан къахьегама вахари, — йоах цо, — «Красный молот» завода коллективе хиннай».

Цу хана оаха къаьстта чIоагIа доттагIал леладора Иодисаги дехалца. Цхьан цIенош ка цахар тхо. Иодисагар къонгаща цхьана пионерски отряде вар со, цхьана комсомоле дахар тхо, спорте даьха лоацар...

Грознецарей заводацарон бувзам хадийтабац аз тIема шерашка а. Грозне госпитале иллав со, заводе ихав, кагирхошта хьалхашка тIема гIулакхех лаьца къамаьл деш хиннав».

Фу карагIдаьннад И. Поцелуева тIем тIа?

1944 шера Iа дар из. Апостолово - Никопольски лоставгахьа «Орловка» яхача лакхален тIа яр моастагIчун командни пункт. Тхьаьм пхийтталагIча гвардейски стрелкови дивизе шарала Кулагина рота командира Поцелуева хьалхашка бехктокхаме декхар оттадир. Цхьа ха яьлча, немцаий форма тIа а йийха, моастагIа чIоагIвенна вагIача моттиге кхаьчар автоматчикий группа. Цига фашистий блиндажашта гренаташ йийтта яьттув болча позицера эккхаваьв цо моастагIа.

Дукха ха ялале, са метта деча, фашисташ кхийттаб шоашта дов даьр автоматчикий зIамига группа мара йоацилга. Юха а бийрза шоашкара дIаяьккха лакхале юхаяьккхара контратака яьй цар. Цхьаккха дича а тIехьашка ца бовлаш денале тIом беш хиннаб вай бIухой. ХIаьта Iуйрийна хьаькхаьчача полко моастагIа юкхаве новкъостал а даьй лакхале вайчар боккъонца дIалаьцай. Фашистий бIаьшлдакьий дадаш хиннад лакхален тоннахь.

Гитлеровцашта ховш хиннадац цу бийсан баьча тIем тIа шоашта духьала ялх советски бIухо мара ца хиннилга. БIаьччача бийсан лелкаш хиннай гранаташ, ювлаш хиннай автоматаш. Цхьабакъда ялх саг тIехьашка воалаш хиннавац.

Апостолово-Никополь яхача лине тIа йола Ток яха станци... Укхаза пхе дийнахь чIоагIа тIемаш лаьттад. Массехказза карара-кара ювлаш хиннай во.

МоастагIчоа гуча ца воалийташ станцена хьатIадаь цIенош долча дIа а ваха цунна дов де аьнна декхар тIадиллар рота командира Поцелуева. Из задани кхоачашъеш хала човнаш йир Поцелуевна. ХIаьта цун ротас тIехдика кхоачашдир шийна тIадилла декхар. Госпитале хоам бера Поцелуевна Советски Союза Турпал яха цIи еннай, аьнна.

Госпиталера аравальча Одера дехьа ваьннав эпсар, Кострин, Берлин йоаккхача дакъа лоацаш хиннав.

* * *

ТIеххьарча шерашка Сочевак Иван Николаевич. Из болх беш хилар Сочински совхозий треста кадрай отдела начальник волаш, тIаккха Ленинграде СССР торговле министерства курсашка деша ваьгIар. Уж йистеяьхачул тIехьагIа хIанз а тIехь «Курортпродторга» № 1 йолча тика директор волаш къахьегаш ва из. «РСФСР торговле заслуженни болхло» яха Сийлен цIи еннай И. Н. Поцелуевна.

С. ВОРОНИН.

СУРТА ТIА: И. Н. Поцелуев. Автора сурт.

ТIема а къахьегама а ветеран

Дай-мехка сийлахь-боккха тIом болалуш Львов яхача городе къаьсттача машиннаькъа батальона рота командир вар хIанз «Грознефть» объединене гIишлон-монтажни управлене нормировщик Демонов Петр Тихонович.

Хьалхара тIом Злочев яхача города йисте хилар. Цига човйио воккхагIволча лейтенанта Демоновна. Цу тIема тIа гойтача майралах, деналах «Щеча Седкъа» орден елар къонача эпсара.

Госпиталера араваьнначул тIехьагIа Волоколамскера дена Смоленске кхаччалца дохадаь машиннаькъа тIаьш юха хьалдеш хилар къаьсттача тIаьштехкача батальона командир, инженерни бIухой капитан П. Т. Демонов.

Москвана юххе хиннача тIем тIа майрал гойтарах шоллагIа «Щеча Седкъа» орден елар коммуниста Петр Тихоновича.

Курскана юхе хиннача тIем тIа дакъа лацарах хIанз къаьсттача машиннаькъаш юхаметтаувттадеча батальона штаба начальника майора П. Т. Демонова «Щеча Байракха» орден лу.

Коталон ди — 1945 шера 9 май немецки городе Колбусе дездир Грознерча тIемахочо. Цхьабакъда, цу тIехьа чакхбаланзар Петр Тихоновича тIом. Из дакъа лоацаш хилар милитаристски Японе Квантунски арми йохаеча.

А. ТИЩЕНКО.

Керттера тема — халкъа денале гIулакх

Писатела Симонов Константина, Ленински преме лауреата, Социалистически Къахьегама Турпала цIи массанена йовзаш я. Из поэти прозаики, драматурги журналисти, историкашта боккха лоархIам болча тIема дневникий автори ва. ХIаьта тахан цхьадолча даькъе кинодокументалист а ва.

Цун дерригa вахар — боарам боацаш Социалистически Даьхенна гIулакх дар да. Из масса хана ниислуш хиннав вай мехка кхела, кхыча халкъий кхела, кортамукъален, демократе, социализма гIулакха эгтара кертера, эгтара лоархIамегIа йолча моттигашка.

Из масса хана хиннав вай общества лакхара идеалаш, де лерхIараш бахьан къовсам латтача, «цIера лине тIа», пхорчи бомбаши лелхаш йола фронт, е идеологически къовсама фронт из яле а.

Сел дукха ха — я Симонов Константина советско-китайски доазон тIарча Дамански гIайрена юхе хиннача событех язъдаь мугIараш вай дийша? Малав дага ца йоагIар йоагаш лаьттача Вьетнамера цун корреспонденцеш. ХIаьта эгтара хьалха К. Симонова язъянь молха хьаж йоагIа материалаш газета оагIонаш тIа яьлар 30-гIа шераш чакхдоаллаш. Цо яздора Халхин-Голен Финляндех хиннача тIемаех.

Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом болабелча денз тIема корреспондент а хинна дIаэттав Симонов, хIаьта цун дош хозаш хиннад «Правда», «Красная звезда» яхача, кхыча газетий оагIонаш тIара.

Цу хана, тIом болча хана а шерра довзаш хиннад яьссача патронах яь бусйоагорг а лотаяь блиндажашкей болх барaи наб яран юкъе мукъача хана тылен наха дешаш хинна «Деноши бийсаши» яха цун роман.

ТIом дIабаьнначул тIехьагIа Константин Михайловича дукха яздаьд сийлахь-доккхача халкъа эгтара къинзагIа барех болча тIем тIа карагIдийннача турпалеча гIулакхех. Цу даькъе эпически роман — «Дийнабараши байнараши» а долаш. Соахка араьннай «ТIом боацаш даьккха 20 ди» яха тыле болх беш хиннача, тIема корреспондента бIаргаща шийна гуш хиннача наьха къонахчалах, майралах, деналах язъяь йола цун повесть.

Цул тIехьагIа «Лопатина запискаш тIара» яха театра язъяь повесть араьннай. Дукха ха йоацаш «Современник» яхача Московски театро оттаяьй из.

Гитлеровски Германел советски халкъ котдаьнна 30 шу дизарга дуккхача театраша юха а увттае йолаяьй Симонова пьесех дикагIа йола «Эрсий нах» яха, шийн хана экранизацияь хинна пьеса.

Фашистски Iаьржача лазарах дуне кIалхардаьккхача мехка сийлахь-доккхача деналеча гIулакхах йола тайп-тайпара материал гулъеш дукха болх беш вола Константин Михайлович ше Коталон юбилейга «Шел солдат» яха фильм кийчдеш кинодокументалисташца цхьана болх беш ва.

Симонов Константин Михайловича укх шера 60 шу доал. Керда толамаш даха низ кхоачалба хьа, аргда вай писателга тIемахочунга, гражданинага, къахьегамхочунга, патриотага.

СУРТА ТIА: К. М. Симонов.
В. МАСТЮКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

Даь шу даьннад «Къахьегамхой депутатий районни городской Советий болх дIахо а тоабара де дезарех» болча КПСС ЦК соцам арабаьнна. Шаьла районе из мишта кхоачашбу дийцар укх шера 26 марта хиннача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума заседане. Цига белгалдаьккхар цу соцамга хьежжа боахаман социально-культурни гIулакхан къахьегамхой депутатий районни Совето дикагIа кулгалдеш хилар, халкъа боахама планаши социалистически декхараши кхоачашдара по дукхагIа теркам тIабохийташ хилар.

1974 шера районо кхоачашйир ялат, шокара свеклаш, генараш дахарен паччахьалкхенга дохкарен планаш а социалистически декхараш а. Гектара тIара лаьрхIа планагIа йоагIачул дукхагIа яьхар уж культураш. ХIаьта ялат паччахьалкхенга дохкара пхе шера план диъ шера кхоачашйир. ТIехкхоачашйир дулх, тха, фуаш дохкара план.

Цу хана дукхагIа хинпаб юрта боахама специалисташ, механизаторaш, лакхденнад къахьегамах доагIар.

Моттигерча Советаша дукхагIа теркам тIабохийт промышленность дегIайоалара, гIишлош хьалъяра, просвещене, уналцIено лорaяра, культура лакхъяра, бахача наха коммунально-бытовой гIулакх дара, общественни порядок лораяра дешашта. Районни а юртий а Советий сессешка дувц тIанийца решенеши харжархой наказаши мишта кхоачашду. Райисполкомо шийн заседанешка ладувгI юртий Советий балха отчеташка. ХIаьта юртий Советий председателаши секретараши лакхера е юкъера образовани йолаш ба.

Районни, Аргунски городской юртий Советаша бахача наха идейно-политически, интернациональни, атеистически кхетам луш, дIаяхача заман воча гIулакхашта духьал а социалистически законность чIоагIъеш а цхьабола болх баьб. Уж дешаш дувц сессешка а сходашка а. Из бахьан долаш кIезигагIа хул общественни порядоки бокъонаши толхаеш моттигаш.

Уж дика гIулакхаш карагIдаьнна дале а, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар из соцам кхоачашбеш беча балха тIехь районни а юртий а Советий балха тIа цIенхашттара кхоачамбоацараш хилар а.

Районни Совето бизза пайда эцац Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета законо боахама, социальни дешай, культура хьакъехьа шийна еннача бокъонехи полномочеехи, кхоачамхилал лостам телац колхозий, совхозий, промышленни, жилищно-коммунальни, бытовой предприятей балха, района боахам дегIабоалабара ма-боагIара пайда эцара кхоачамаш торонаши юкъейоалаергйола гIулакхаш дац.

Къаьстта доккхий кхоачамбоацараш да райбыткомбинатей райпищекомбинатей балха тIа. Къахьегама овсарле лоха я, продукци ассортиментагIа арахецара, культурно-бытовой гIулакхашта лаьрхIа продукци хьаяра а дIаяхьийтара а планаш кхоачашъяц. Бахача наха бытовой гIулакхаш дара 1974 шера план 95 процент мара кхоачашъяьнзар.

Шийга кхоачача даькъе райисполкомо ледара вIашагIа буьв районерча предприятей, учрежденей, организацей болх, мабоагIара тIахьожам лоаттабац. Районе во караерзаю капиталовложенеш, бытовой предприятеш хьалъяра, баха нах хица Iалашбара, наькъаш дахкара балхаш чакхдоахилга мела латт. Района дуккхача юрташка банеш, быта комбинаташ, комплексни приемни пункташ яц. Дуккха йола юртий Советий исполкомаш (Автуры, Сержень-Юрт, Октябрьски, Майратуп, Аллерой, Центрой) къанарча, тищача цIеношка я.

ДIадахача шера районо торговле товарооборота план кхоачашъяьнзар. Денна эша товараш а йоагIаш йола ассортимент а хилац торгови организацешка, лоха я столовешкей магазинашкей мах бара культура, торговле правилаш телхаю.

Района, города, юртий Советий исполкомаша хIанз а ма-боагIара къовсам лоаттабац района юрта боахамо массе тайпа продукташ яхара план кхоачашъяра, лаьттан хIара гектарах рационально пайда эцара тIехь. Районе тайп-тайпара хьувкъ дIаюв культураш.

Механизатораш ца тоъаш хиларах цхьадолча боахамашка ма-боагIара пайда эцац техниках. Колхозашкей совхозашкей кхоачамболлаш юкъейоалаяц севообороташ, кхаьшка минеральни а органически а удобренеш товсац, лаьтташта мелиораци яц, хьайбай боахаме деча балхашта механизаци яц, чIоагIа йола доакъара база хьаяьяц, племенной гIулакх тоадац. Цхьадолча боахамашка ледара латт экономически болх, боахама чура расчет, перспективни планировани елга.

Колхозни Устав а демократи а телхаелга дIадаккхара доагIар дац исполкомаша. Колхозий правленеша УставагIа ца доагIа гIодаш детт колхозхошта, бахьан а доацаш кIалсецаду царна доагIар, ца доагIаш тIева дIадоах доахка материальни декхараш.

Школай болх тоабара а хьехархой балхара дIа ца бувлийтара а доагIар дац исполкомаша. Ма-доагIара кхоачашдац всеобучах дола закон, дукха бераш классера классе ца доалаш дус, цхьадола бераш шоай даьшца болх бе вахычахьа дIауx.

Дукха кхоачамбоацараш да больницай, фельдшерско-акушерски пунктай, культурно-просветительни учрежденей балха тIа. ХIанз а ледара я цар материальни база, балхара нах дукха дIабуал, болх беш барех дуккха бараш лаьрххIа образовани йоацаш ба.

Райисполкомо хIанз а боагIаш бола теркам тIабохийтац Советий организационно - массови болх тоабара, депутатий статусах долча законага хьежжа хIара депутата хьинар лакхдара. Районни, къаьстта юртий цхьайола сессеш депутаташ кIезига хьабаьхка, дувцача дешашка кIоаргга ца хьожаш хул. Сессешка дувцаргдола дешаш кийчдара ледара юкъеоз массазара комиссеш. Исполкомаша дувца оттадац депутататна шоай декхараш а Советаша тIадаьхка гIулакхаш а мишта кхоачашду. Исполнительни органийн гIулакхаш тIа болча наьхел балха тIахьожам лоаттабара лоархIаме форма хиларах тарра пайда эцац депутаташа оттадеш долча дешаех. Берригача депутаташа дац кхоачаш статусах дола закон, хIаьта иштта районни, городской, юрта Советех шера шоззанел кIезигагIа йоацаш харжархошта хьалхашка депутаташа отчеташ е езаш хиларах дола законаш. Харжархой дерригa наказаш кхоачашдергдолаш хIама даьдац.

ЦIенхашттара кхоачамбоацараш да къахьегамхой жалобашкей заявленешкей хьожача а гражданаш тIаэцача а.

Уж кхоачамбоацараш да райисполкомо хIана а шийн болх КПСС XXIV съезда решенешей «Къахьегамхой депутатий районни городской Советий болх дIахо а тоабара де дезарех» болча КПСС ЦК соцамой ма-яххара ца беш хилар бахьан долеш.

Райисполкомо тIахьожам лоаттабац шийн а лакхерча органий а решенеш кхоачашъяра.

Шийн отделий, хIаьта иштта предприятейн организацейн кулгалхошкара цIенхаштта хьадехац цар паччахьалкхен дисциплина цIенхаштта лелаелга. Райисполкомо ледара кулгалду города а юртий а Советий балха, кхоачамболлаш тIахьожам лоаттабац законодательство, балха демократически принципаш цIенхаштта кхоачашъяра.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо къахьегамхой депутатий Шаьла районни Совета исполком декхарийла йир уж белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадаха а «Къахьегамхой депутатий районни городской Советий болх дIахо а тоабара де дезарех» бола КПСС ЦК соцам бизза кхоачашбе а.

АНТИКОММУНИЗМ — ИМПЕРИАЛИЗМА ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ ГЕРЗ

«Европе гIолла даьнна лел тарам — коммунизма тарам. Къаьнарча Европа дерригa низаш вIашагIкхийтар гIоавот а дийхка цу тарама духьала оттара: папа а паччахьа а, Меттерних Гизон, французски радикалаш а немецки полицейскеш а».

125 шу совгIа ха дIаьннай Iилман коммунизма программни документ «Коммунистически парте манифест» дIайолалучча латта уж дешаш яздича денз. Дукха хIамаш хувцаденнад цу хана денз. Коммунизм тарам долчара дIаьнна дукха ха я. «Марксизм дунен чу яьнначул тIехьагIа, — яздаьд В. И. Ленина, — дерригдунен историе сийлахь-йоккхача кхаь замах хIаране из бакъъеш дола керда хIамаш кхихьад, керда коталонаш яькай цунна. Цхьабакъда, пролетариата хьехам хиларах тарра, марксизмаш кхы а йоккхагIа котало яхьаргья хьатIайоагIача исторически замо» (Соч. бизза гулдам, т. 23, оагI. 4).

Из Ленина хьалххагIе а гуш хиннар кхоачаш хиннад. Вай хана эгтара влиятельнегIа бола политически низ а хиния дIаэттай коммунизм. Марксизма-ленинизма байракха кIал вIашагIкхийттаб дунейна революционни эргало яр духьа къовсам лоаттабеш бола бIаьш миллионаш къахьегамхой. Европе меттел, кхыча континенташка а кхоачаш хулаш я Iалмех коммунизма идеяш социалистически революцеш котъяьннача мехкашка керда общество хьалъяра практике. Исторически наступлени еш я социализм, адамлен кхоачара ди мишта хургда шийца хьа а хьоекхаш. ЙоккхагIа хулаши чIоагIлуши я дунен социалистически содружество, кIоарглуши эргадоахаш тоалеши да социализма мехкий халкъашей вежаращха йолча пертешен цхьана леладу гIулакхаш.

Социалистически паччахьалкхений арахьара политически инициативаш, дерригача дунен тIара машар бахьан долаш цар цхьана лоаттабу къовсам, КПСС XXIV съездо хьаоттаяь машара Программа толаме кхоачашъеш хилар — дуккхача хьале цу дерригача хIамана къоастамбу вай планетера политически климат хувцалга, дунен халкъашта юкъера дукха ара проблемаш позитивни къоастаярга бода никъ буля, новкъостал ду «шийлача тIемагара» кхохкам кIаьдбаргахьен тайп-тайпара социальни строяш йола паччахьалкхенаш машаре яхара принципаш чIоагIъяргахьен хиниа, дунен хIанзарча политика лоархIамегIара оагIув лоархIалуш бола лостам юхаберзаргбоацаш хилийтара.

Цхьабакъда дунен арелера хьал чоалхане долаш дус. Реалистически низаш долча ханна капитализма лагере шоай позицеш а делаю, хьинаре гIулакхаш чекх а доах «шийла тIом» юхаоттабар дезаш долча эгтара чIоагIагIча реакце низаша.

Цу низий керттера идейно-политически герза меттел я коммунистически хьехам дунен чу баларах буржуазе яь реакци санна хьахиика антикоммунизм. Цхьабакъла идеологе доазонех кхоачам хулаш дац «антикоммунизма» маIан. Цо шийна чулоац дунейна революционни эргало яр духьа къовсам лоаттабеча низашта духьала ерзаьнча буржуазен цун цхьоагIонхойн тIема, политически, экономически, кхыча акцей бIарчча комплекс. Из я дукха говнаш дола, хадданза хьаллоаттвеш йола наьха саккетама тенденционни обраотти еча средствай арсенал, эксплуататорски общества порядкашта садеттаргдолча а социализма прогрессен идеяш гоама хургйолча а уйлаша социальни психологи дегIайоалаяра система. Антикоммунизма идеологе керттера чулоацам ба, КПСС Програмка тIа белгал ма-даккхара, «социалистически строях доацар дувцалга, коммунистически партей политикен цар лерхIараш, марксизма - ленинизма хьехам харпахьа боахилга».

ХIанзарча антикоммунизма тийшача балха гIулакхий керттера лостам — социалистически паччахьалкхенашта а эгтара хьалха Советски Союза а духьала лоаттабу къовсам, Iалаьмате дукха низаши средствашн юкъеззай цу гIулакхашта. СССР-ан кхыча социалистически мехкаштен духьала агресси кийчъяр духьа хьаяьй Iалаьмате йоккха тIема машин, вIашагIъеллай малхбузехьарча державай тIема-политически союз — НАТО блок. Цу блоко даьккхача укх 25 шера цун доакъашхоша тIема гIулакхашка дIадахийта яхча 1800 миллиард доллар совгIа хиннад. Европерча НАТО керттерча командование мукъагIа я хIанз 60 дивизи, 3146 тактически самолет, 7 эзар гаргга ядерни герз леладу боеголовкаш, 2 эзар совгIа машин (самолеташ, управлени йола ракеташ артиллерийски йоккхий топаш). Къилбаседа-атлантически блокал совгIа кхы а я социалистически паччахьалкхенашта духьала хIанзарча къамий-кортамукъален болама духьала ерзаьв блокаш — СЕАТО и СЕНТО-и. Дерригача дунеп тIа гIолла дIаьржай американски тIема базаш.

Антикоммунизмана чуотта яьй капитала мехкий низ бола разведывательни аппарат.

Цу декхараштa юкъедоагIа социалистически паччахьалкхенашта духьалa тийшача балха гIулакхаш чакхдоахилга, цу даькъе тIема, политически, идеологически хьисапера акцеш а. Империалистически разведко хьинаре дакъа лаьцар 1950—1953 шерашка Корее агрессивни тIом беча, 1961 шера интервенци хьоайр Кубайна духьала, Вьетнама Демократически Республикана духьала бIеха тIом хьоабеча дакъа лаьцар, кIезига дакъа лаьцадац 1953 шера ГДР-е, 1956 шера Венгре контрреволюционни мятежаш кийчъеча, 1968 шера Чехословаке «сатийнача контрреволюце» планаш чакхйоахача.

Социалистически содружества хьакъехьара шийн стратеги чакхйоаккхача антикоммунизмо лоархIаме дакъа кхоачаду идеологе сфере лоаттабеча къовсама.

«Вай дах, — белгалдаьккхад КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева парте XXIV съезда аьча КПСС ЦК Отчетни доклада тIа, — империалистически пропаганда, эгтара хIилланегIа йолча приемехи низ болашагIа йолча технически средствaехи пайда а эцаш, вай мехка духьала, социализма дунейна духьала лаьгIуш боаца идеологически тIом беча хьалашка». Чуэтта монополистически капитала гIулакх деш я социализма дуненна духьала идеологически диверсеш лелаю шерра говваш дола аппарат. Цу аппарато шийна чулоац, цхьа-дале, марксистско - ленински хьехам, коммунистически партей социалистически паччахьалкхенийн политика, цар юкъмоттиг, кхы дараш юхамаччахьа хетийтара тIаерзаяь «концепцеш» кийчъеш бола, антикоммунизма теоретикаш оалараш. Циггача кийчъеш я тIаэттача ханага хьежжа йола социализмана духьаларча къовсама тактика.

ШоалагIа-дале, антикоммунизма аппарато шийна чулоац лакхе кийчъяь концепцеш хестаеш, уж тоам болча формехьа ерзаеш, капитала мехкашка деша бaгIача кагирхошта, интеллигенцена, общества тайпашта юкъе уж чукхухьаш йола организацеш.

КхоалагIа-дале, психологически тIема керттера аппарат дукхагIча хана юкъарчал долаш а доацаш а разведкаца ювзаенна йолча массови информаце органашка чутаръяьй.

ВIалла боарам а боацаш шера даржаш латт антикоммунизма аппарата гIулакхаш. Антикоммунистически учрежденеш я США 170 университете, колледже, специальни институте, ФРГ-е болх беш цу тайпара 100 совгIа учреждени я. 1919 шера денз США я антикоммунизма стратеги кийчъеш йола шийн тайпара «мозговой центр», Стэнфордски университетера тIема, революце, машара Гуверовски институт. Института библиотеке да тайп-тайпара мехкашкара дIакхихьа 36 меттала 900 эзар совгIа книжка, 150 эзар правительственни документ, массеxи итташ шерашкара газетийн журналийн (26 эзар цIи йолаш) подборкаш. ХIара денна арадувла 250 газети 1800 юкъ-юкъера издании язъяьй институто дунен дуккхача мехкашкара. Цига болх беш ба 20 мехкара баьнна 36 мотт лебеш бола нах.

Гуверовски институтал совгIа США- я антикоммунизма дуккха кхыйола йоккхий центраш: Колумбийски университетера Эрсий институт, Тарвардски университетера Эрсий тоxкама институт, Къулбехьенкалифорнийски университетера коммунистически стратегей пропагандаи дешашта йола Тохкама Институт, ПаргIатача Европана тIехьарча къовсама Къаман комитет, Россе халкъаш мукъадахара Американски комитет, коммунизмана духьаларча къовсама Американски жугатий лига, а кх. дI.

США-рча массе тайпарча антикоммунистически организацей членаш ба 500 эзар сагагара массехк миллион сагага кхаччалца бола нах. Американски монополеша лелаеш я «ПаргIата Европа» яха комитета иззамо цIи йола радиостанци а, хIаьта иштта шийна йоагIаш йола радиостанци а йолаш йола «ПаргIатон радио» яха комитет а. Цу радиостанцей штат Даьхе хийцарехи еххарехи, дIадахача тIема шерашка фашизмана гIо даьрех, социалистически мехкашкара байдда дIабахарех латт.

Малхбузехьарча официальни радиостанцей каналашка гIолла халданза социалистически мехкашта лаьрхIа еш радиопропаганда я. Укх тIеххьарча ткъаь шера цу тайпарча передачай объем дуккхазза йоккхагIа хиннай.

Iалаьмате дукха ахча дIаухийт идеологически диверсеш лелаярга. Цу гIулакха США хIара шера 500 миллион доллар дIахец, ФРГ-е — 150 миллион доллар.

США-рчарели ФРГ-ерчарели совгIа кхыча капиталистически мехкашка а я антикоммунизма центраш. НАТО блока чухьа социалистически паччахьалкхенашта духьалара тийшача балха идеологически акцеш вIаштIехьйоахаш я информацей, культурни бувзамийн Комитет.

Советски Союзан дунен социализманен духьала лоаттабеча къовсаме алха шийн низехи средстваехи кхоачамбаьIац антикоммунизм. Цо шийна лех, цунна кора а боагIа болхлой боламера реформизми социал-демократизми, дунен коммунистически боламера ревизионизм санна бола цхьоагIонхой. Социализма дуненна духьалара шийн тийша болх лелабара антикоммунизмо иштта пайда эц троцкистски, левацки, экстремистски, националистически, сионистски, кхыча элементий гIулакхех а. Антикоммунизма стратегена юкъе къаьстта уйла тIайохийт маоизмана, цун антимарксистски, антиленински идеологена а КПСС ЦК апрельски (1973 ш.) Пленума соцам тIа белгал ма-даккхара, «машарей дунен халкъашта юкъерча социализман гIулакха зе» деш йолча политикана а.

Антикоммунизмо лехараштец цун тийшача балха гIулакхашта духьала къовсам лоаттабаь берригача коммунистий, хIаьта эгтара хьалхарча арганна социалистически содружества мехкий коммунистически болхлойи партей дезагIа дола декхар да. Марксизма-ленинизма хьехама, пролетарски, социалистически интернационализмана уж тешаме хиларах латт дунен социализмо керда коталонаш йоахаргйолгах, цун цхьоагIо дIахо чIоагIъергйолгах, вай планетерча машарен социальни прогрессен гIулакха духьа хIанзара общество дегIаяра социалистически содружества еш йола влияни шеръергйолгах бола тешам.

Александр ВАХРАМЕЕВ,
исторически Iилмай кандидат.

(АПН).

БЕХК КУЛГАЛХОЙ БА

Эзар совгIа бежан ду Грозненски района 1 Май цIерагIча колхоза. Цхьан шурий-товарни ферма кхаь бригаде леладу уж. ХIьта доахан Iаьгара мишта доьх хьайбаш лелаберазае?

Шурий-товарни ферма кхоалагIа бригада. Биъ мугIарагIа доахан чулоаттаду шин помещени йолаш къаьстта комплекс я цу бригада. Йоккхий, паргIата, сийрда я хьайбаш лоаттаду помещенеш. Чухьнахьа доахана хий меладу установкаш, чура цувхаш, кхо дIадаьадоаккха транспортераш я бойх беш. Из доллаше а бIеха я помещеновка. ШенЬяиза яр доахан латта моттигаш. Хьаькка доахана ца дуаш дита доакъар улл, доакъар-аьлча а цувхаш. Iуйрийна доахан коа лелийта арадаьхачул тIехьагIа помещени цIеньяра даь хIама доацилга хоалуш дар. Цул совгIа цхьанна саго теркал ца беш массехк етт лелар помещенешка гIолла.

Пхи сахьат даьннадар со ферме венача хана. ХIьта графикагIа ялх сахьат даьлча доахан детта доладе дезаш бар доаркаш. Дисача цхьан сахьатах помещени цIен я яь доахана чах керда кIалхьарцар а даь хьашка доакъар дилла дезаш бар бежа Iуй. доаркаш. Цу юкъа из болх бь баикха бригаде хьайбаш леладераишта карагIаргдоаццилга кхетаце хала дац. Шинна а помещене уж цIеньеш цхьайтта саг мабакхар. На бахьан долаш доахан деттара график а тIехьашкха езаш хургхьларах шеко яцар.

— Бригадир Бараханов Нурди мичахьа ва хой хьона? — хьаттар аз бригада осеменаторга Байсултанов Лечега.

— Нурди бригаде вац. Цхьабакъда езе учетчица я укхаза. — аьлар цо.

Учетчицайца Букулова Зояйца цхьана яьккха шура дIаязъеча документашка хьож тхо.

Укх шера январе, феврале, хIаьта март бетта хьалхарча итт дийнахьа мел шура яьккхай ха йиш йолаш дар. Цхьабакъда цул тIехьагIа яьккха шура дIаязъяь-цхьаккха документ кораданзар тхона.

Бригадира кабинете хьалтеха йоалаар бетта хIара итт дийнахьа цхьан доаркас йоаккха шура дIаязъю график. Цу тIа а март бетта итталагIа ди тIакхаччалца яьккха шура мара яцар дIаязъяь. Доацаш дар дийнахьа хIара доаркас йоаккха шура дIаязъю журнал а.

ДIададахача шера январе, феврале, март бутт боллалуш хьаькха шурех хIаьта цу юкъа укх шера яьккхарн нийсъю оаха. Соахка йоаккхаш хинначул дукха хIама ца эшаш шозза кIезигагIа я укх шера хIара кхоабача Iаттагара йоаккхар. ЛоаргIа а шурий хьоанна я. На бахьан долаш бригадо дIалу шура, масала, эзар килограмм ялх эзар бIаь килограмм лаьрхIа мара дIадацаш паччахьалкхено.

— Фуд бахьан? — хетт аз Букулова Зояйга.

— Цхьа кIира мара дай со бригаде бол беш йола. Цудухьа хьа хаттара жоп дала могаргдоацаш сона, — аьлар Зоас.

— Ферме болх бу дукха хьеце а аз лургда цу хаттара жоп, — аьлар Байсултанов Лечас. — Керттера бахьан да хьайбаш рационага хьежжа ца кхоабилга. Йол ехкац доахана, хIаьта концентрированни доакъар йоаккхача шурий цхьан килограмма шин бIаь грамм кхоачийташ лу. Из а боарамагIа дIакхачийтац доахана. Царна хIанз луш яр силос, ча, сенаж мара яц. Ча Iанарца кIаьд а дай лу. Из кийчдеча хана хьаьидара, чам дикагIа хилийтара цунах концентированни доакъар, баьца-витаминни хьоар, тух, кхьдар тох яхаш дуьецаш да. Уж компоненташ чах боарамагIа тохац, хIана аьлча, во дуъ из доахана. Хьаьш чу дIа-хьа а кхийсе дутт.

Бригада дикагIйолча доаркаца Худаева Зараца а къамаьл хилар са. Доахана доакъар кIезига лу яхаш леткъар из а.

— Шоазткъа Iатта лаьрхIа йиъ ведар концентрированни доакъар лу тхона дийнахьа. ХIара ведар чу юкъера лаьрхIача пхи килограмм мара доакъар хилац, е цхьан Iатта 500 грамм. Из доахана луча 2,5 килограмм шурийна доагIар да. ХIаьта тха бригадерча хIара Iатто хIанз юкъера лаьрхIача йиъ килограмм шура лу. ДоагIача тайпара концентрированни доакъар а йол а дIа ца кхачийтаро лозъю шурий хьоанал а.

Во вIаштIехьъаьнкхий ферме социалистически яхь. Учетчицас яхачох мара ха йиш йолаш дацар доаркашта юкъе яьржача яхье хьалха Худаева Зара, Петухова Анна, Иващенко Александра йолга.

ХIанз хьожаргда вай цхьоалагIча бригада гIулакхаш мишта лел.

Ха хьатIаэттача хана доахан детта дерригa а хийча дар укхаза. Дикa цIеньяьр хьайбаш латта помещенеш. Хьаьшна дилай доакъар дар. Керда кIалхьарьар даь дар. Шо-шоай моттигашка доахан дIаоттадеш боахкар доаркаш.

Ферма бригадирана Скрипченко Павелца помещенешка хьож тхо. Лостам ба массанехьа. Доаркай гIирс даттача хьалтеха йола царех хIаранна дийнахьа йоаккха шура тIаязъю график. Цу тIа хьежача гучадовла яхье хьалха Богомольская Марияи Юсаева Кулсумаи йолга. Цар сийна арахийна «Мойни» я бригада Цеча уголоке.

Дийнахьен буси хIара кхоабача Iаттагара юкъера лаьрхIача 8 килограмм шура йоаккх бригаде. Цхьабакъда, дIададахача шера йоаккхаш хиннача кIезигагIа я из.

— Соахка луш хинначуца нийсдича дукха къегIа да укх шера доахана луш дола доакъар, — йоах П. Скрипченкос. — Йол вIалла яц. Доахана тел силос, сенаж, Iанарца кийчдаьча. Из бахьан долаш лоха я шурий хьоанал а.

— Концентрированни доакъар лаций доахана? — хетт аз.

— Ла-м лу. Бакъда, рационага хьежжа доахана из дIадала тха торо-м хилац, — йоах бригадира. — БархI килограмм шура луча Iатта нормагIа 1600 грамм концентрированни доакъар дала деза. ХIаьта оаха 1200—1300 грамм мара лац. НормагIа доагIIача тайпара хьаькхачийтац бригадага концентрированни доакъар. ХIаьта а шоашта ховр, могар цу тха бригада хьайбаш леладераша шура дукхагIа яккхар дуьха.

— Дукха ха яц Скрипченко Павел бригаде болх бе вена. Гуш да коллектива болх вIаштIехьбаьккхара цо берригa низ дIадулга. Бригадиро санна, шура алсамъяьккха гIерташ хьинаре къахьег хьайбаш лeладераша а.

Иштта лел лоаллаха уллача шин бригада гIулакхаш. Цхьатарра халонаш я царга: тоъаш дац доакъар. Цхьабакъда цхьоалагIча бригада коллективо болх дикагIа бу. Цо хьахьокх шоллагIча бригада кулгалхошкара доагIIар хьадеха а царна эшаш дола новкъостал де а колхоза правлени а партийни организаци а декхарийла йолга.

М. ХАМАТХАНОВ.

Журнала аргIанара номер

Араьннай «Сельские зори» яхача зональни журнала аргIанара апрельска номер.

Теркам тIабохийташ еша мегаргйолаш я «Керттера проблема — ялат» яхача разделе кепатеха материалаш. Къаьстта кIоарга чулоацам болаш я дуга кхелара дешаш такхара Ергсоюзни Iилма-тохкама института директора Г. Романенкос язъяь статья. Дуга хьувкъам алсамбаккха йиш хулийтача торонех дуьц авторо ший статья тIа.

Дика статьяш я «Шекара свекла — дикагIйола технологи» яхача рубрикана кIал кепатеха.

Доакъара культураш кхееначга пайдане я «Доакъар Iалашдара резерваш» яхача разделе кепатеха статьяш.

Ростовски области Аксайски районерча «Заречный» совхоза директора Н. Зоева, юртбоахама Iилмай кандидата Н. Лобова «Хувца ца лу продуктивность» яхача шоаш язъьяча статья тIа хий дуллача даьгIенашка хьайбаш доажадерах, даьгIенаш лелаяра технологе тоаярах дуьц.

КIоарга чулоацам болаш я «Тийк кхоачалуча» яхаш «Севкавгипроводхоз» проекта керттерча инспектора, техническа Iилмай кандидата М. Андроновен Дагестански опытно - мелиоративни станце сотрудника, юртбоахама Iилмай кандидата Н. Бондаренкос язъяь статья. Хин система схема хьа а хьокхаш Кизлярски района «Путь Ленина» колхозе даьгIенашка хий диллара опытах дуьц авторашa шоай статья тIа.

Шерра доаржадаь дIакъош да хIанз бIаьстан балхаш сомий бешанашкен комсий кхашкен. ХIаьта уж балхаш лечарна пайдане хургьй «Бешнашкен комсий кхашкен» яхача разделе кепатеха материалаш.

Комсий делаераш тIахьех оаха Дагестански юртбоахама Iилма-тохкама института кхашка мехкашашкен яра дешаш тохкача лабораторе заведующе Р. Тоунина, цу института воккхагIйолча Iилмай сотрудника А. Рамазанова «Комсий гавнаш хьалъеххар» яхаш язъяь статье еш. Комсий гавнаш хьалъеккхар тIаюхаргда дол ... сурташ а да цу тIа.

Пайдана пайдане болаш икы а дукха материалаш я апрельска номера тIа кепатеха.

С. ЧЕРВОНЫЙ.

ДОГ ГIОЗДАЬННА КЪАХЬЕГ

Кхесташ Iолег йоккхий лай йоалаш. Лаьтта Iокхоаччаше яц царех цхьаьраш Безаме дац бIаьстп яла гарга гIерта из дц. къаьстта ара хилча хIаьта а. Бакъда 926-ча скважинерча бурув деттараштта иштта нийча детацар из. Дог гIоздаьнна бар уж Сийдача, бIаьстан хозача дийнахьа санна елакъежа яр цар юхьмараш. ХIаране оала дош цхьа доакха дика кхаьчача сага яр санна дог дика хинна дар.

Дакха цIей деале вIашагIкхийттача хула нах дагабохийтар цу буровойча коллективо. Цул ший бахьан дар.

Цар хьабийллабар Даьхен рузкъа духдувла керда хьест— скважина кIеж етташ мехкдаьтта дала йолаелар. На дар 10 марта. 10 миллиметр хулача штуцер чу гIолла дийнахь-бус 3 бIаь тонн гарга «Iаьржа дошув» лу цо. Меловн лакхерча тIоанашкара доагIа из.

Дукха къахьийгад бурув леттараша из дакха гIерташ: дийнахьа а бус а цахадлаш догIагIа, малхагIа, шелалагIа, болх беш лаьттаб уж цу ерзанча ара. Дукха халонаш лайнай. Бакъда из дерригa а диценнад — хьийта къа дайнадац.

ТIагIеттa къахьийгар коммунист Попхадзе Гурами Григорьевич начальник волча цу коллективо. Балха тIехь цхьаннена карагIдаьнначох вокхар пайда эцар. Толамаш дахара доакха гIо дар бурув деттараштта юкъе баьча кхетама балхо а. Воклой интернациональни политически сакхетам лакхбеш хилар партгрупорг Бычков Николай Леонтьевич. Цо дукхахча къамех болча нахах латта коллектив цхьан цIен дезал санна кхотайора. ХIаьта буровой тIа болх дика беш хилар бурув детта болхлой гIалгIа Цечоев Муса, нохчо Мусаев Йоакъап, эрсе Неткачев Виктор Владимирович, украинка Ермоленко Прасковья Семеновна, гIумке Алиев Махьмад, хIире Губиев Эрик Федорович, кхыбараш.

Цар опыт массанега дIайоввийташ, цох пайда эцарах, балха ха зехьа ца йоаярах, къахьегама дисциплина лакха хиларах, иштта чура торонаш юкъейоалаярах коллектива йиш хилар ше тIаийца декхар толамца кхоачашде — 1950 метр бурув техар.

— Соахкарчул вогIа дац тха балха толамаш укх шера а, — йоах смени мастера коммуниста Сысоев Геннадий Федоровича. — Январи феврали беташка тха производительни ха 91-и 92,9-и процент хилар. ХIаьта соахка 86,7 процент мара яцар из.

ХIанз керда скважина хьаэца кийчлуш ба цу коммунистически къахьегама бригада бурув деттараш. Уж дог тийша ба укх шера а бIарччача пятилетка а заданеш шоаш йизза кхоачашъергхвларах, шоаш дIададахача шера шоллагIча ах шера яьккха «Грознефть» объединене карара кара тела ЦIе бэйракх дIа ца хеца лерхI цар.

Ю. ЮСУПОВ.

Камеруне дукхьашхара советски промышленни выставка хьийийлай йоккхачага диалача межка шоллагIча городе — Дуале. Цига гойтай а советски автомашинаш, тракторш, яьъаш хьадарай уж тоадаран йола машинаш, тайп-тайпара оборудовани, хIаьта иштта фотоаппаратш, сахьаташ, радиоприемникаш. Выставка чакхйоаккхаш я Камеруне советско - камерунски «Катеко» яхача торгови фирмо ший болх дIаболлабарца дувзаденна.

СУРТА ТIА: советски выставка экспонаташка хьожаш ба выставке баьхкараш.

В. СНЕГОВСКЕ сурт. ТАСС фотохроника.

Грозненски «Нефтехимзапчасть» болхлоша чIоагIа лоархIаши сийдеши ва сверловщик Карасько Владимир Александрович. Хьинаре къахьегарца ший новкъосташца товш, бозамен Iимерзен хиларца даьннад цун сий коллективе. Цхьаккха смена дIаяхийтац ший сменни норма 140—150 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа дIадахача шера август бетта ший пхе шера задани кхоачаш а яь, цу хана деиз тIайоагIача пятилетка чотах къахьегаш ва Владимир Александрович.

Иштта хьинаре къахьегаш хиларах дукха сийлен грамоташ, ахчан совгIаташ тIийнад цунна. «1974 шера социалистически яхье хотваьннар» яха сийлен знак а еннай.

СУРТА ТIА: сверловщик В. Карасько.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОАРХIАБАЬБ

Карабулакски химически реагентий завода болхлоша кхаь бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй, планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай 80 тонн гаргга химически реагенташ.

Март бутт чакхбоаллаш кара а ерзаяь керда арахеца йолаяь кондиционни сульфит-спиртови барда-2 (КССБ-2) яха химически реагент.

Заводе къаьстта дика болх барца белгалъяьнна я Тонкогубов Юрий Дмитриевич керте латтача «А» яхача смена коллектив.

И. КОСИВЧЕНКО, тха штате йоаца корр.

* * *

Вознесенски газобензинови завода коллективо товарни продукци арахецарех из маьхала яккхарех хьалхарча квартала план дика тIехкхоачашъяьй. Паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай 300 эзар гаргга сома маьха товарни продукци, хIаьта задане совгIа ехкай 213 эзар сом мах бола продукци.

Иштта дика къахьегаш ба завода болхлой укх апрель бетта а. Социалистически яхье хьалха латташ я Прозоров Виктор Иванович керте латтача компрессорни станце коллектив.

* * *

Хьалхарча квартала план ханал хьалха кхоачашъяьй Грозненски швейни производствени объединене цехаша, филиалаша.

Социалистически яхье хьалха латташ я Мустафина Екатерина Александровнас кулгалдеча цхьоалагIча цеха коллектив.

Б. КОСТОЕВ.

IИЛМАХОША — ПРОИЗВОДСТВАНА

Халкъа боахам дегIабоалабара боккхача лоархIаме ба Iилман - тохкама институташа беш бола болх. Вай мехка мехкдаьтта чакхдоахачех мехкдаьтта химически промышленносте эттара къаьнагIа йолча Iилман центрех я ГрозНИИ. ДIададахача шера дизза дакъа лаьцар института Iилмахоша халкъа боахамa тайп-тайпара доакъош дегIадоаладеча. Тематически планах чакхдаха лаьрхIа хиначул совгIа ГрозНИИ Iилмахоша дIададахача шера вай мехкарча организацешка, предприятешка 27 болх чакхбаьккхар. Крекинга катализатор «Цеокар-2» института опытни завода установкаша дукхагIа арахецийтара йола цеолит «У» кийчйир Iилмахоша.

Укх тIеххьарча ханалца производствана тIа-тIа дукхагIа эшаш йола катализатор «Цеокар-2» Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе дукхагIа арахецийтара ГрозНИИ опытни завода установке кийчъеча цеолит «У» пайда ийбеш хинаб. Вай мехка Iалаьмате дукха эш «Цеокар-2», цунца дувзаденна активни компонент цеолит №а «У» шозза дукхагIа арахецар санна дола лоархIаме декхар хьалхашка эттар. ХIаьта опытни заводе болх беш йолча установка къаьнача технологех цу тайпара продукци дукхагIа арахеца торо яцар. ХIаьта хIанзарча хано дIадехао дукхагIа хилар дика кхета а деш ГрозНИИ Iилмахоша кийч а яь чакхъяьхар тайп-тайпара мероприятеш. Цул тIехьагIа дукхагIа арахеца йолаелар №а «У» яха активни компонент, хIаьта цун дикал хьалхарчул эшашагIа а яц. Лоацца аьлча, Н. Анисимова цIерагIча завода ма - эша арахец из компонент, хIаьта ший аргIагIа заводе арахеца йолаелар вай мехка эшача боарамах йола «Цеокар-2».

Хоьш ма-хиллара, цеолитех, вешта аьлча, молекулярни цаьцех пайда ийбу уж адсорбенташ хиларах тарра. ДIададахача шера вай мехкарча 17 предприятеца, организацеца дIаяхьийтай институто шарикови къасаперча «А», «Х» яхача цеолитий образецаш. Уж а эргаьха тоаяьи шоаш связующи вещесташ йоацей цеолиташ я.

ГрозНИИ Iилмахоша кийч а яь дукккхача боарамах Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе арахецаш йола катализатор «Цеокар-2» 1969 шера денз вай мехкарча каталитически крекинга установкашка пайда эцаш я. Цу керда катализатора тIа болх беча установкай опыт шерра дIаюха йоаржае еза. 1974 шера института Iилмахоша цу даькъера балхаш дир. Цеолиташ увш йолча катализаторех пайда эцаро предприятешта чIоагIа пайда луш хилар хьахьеккхар. Город Сызранерча завода дIададахача шера пох 612 эзар сом пайда баьлар, Ярославле — цхьа миллиони 620 эзари сом, Грозне — цхьа миллиони 640 эзари сом.

Катализатор «Цеокар-2» балха юкъейоалаярца дувзаденна цу предприятешта эша балхаш деш дукха къахьийгар ГрозНИИ Iилмахоша. Хоалам-боллаш новкъостал дир цар Казахски ССР мехкдаьтта чакхдоахача заводашта. Завода цхьан установке арахеца бедал кIезиглуш латташ хилара бахьанаш техкар. Установка болх тоабара йола рекомендацеш а енна цига нийслуш дола кхоачамбоацараш дIадаха новкъостал дир ГрозНИИ Iилмахоша. Лакхе доаладаьча масалаша къаьгга хьахьокх вай института Iилмахоша мехкарча мехкдаьтта а химически а промышленноста предприятешта дукха новкъостал деш хилар.

Ф. МУСТАФИН, инженер.

ХА ХЬЕЖАРГЪЯЦ

Нохч - ГIалгIай республика берригача лаьтта леладерашка Шалински района «Джалка» совхоза Социалистически Къахьегама Турпала Саидов Бауде кулгалдеча шоллагIча бригада коллективо яздаьча гуччахьарча письмона жоп луш юрта боахама культурай укх шера ма-могга дукхагIа хьувкъам кхебе гIерташ ба Шалински района кхаш леладераш.

Дика хьувкъам кхебара геттара лоархIаме да юрта боахама культураш та хий диллар.

Саидов Бауде кулгалдеча бригадерча звеньевойша Борщигов Лакас, Абдулмежидов ХIарона, кхычар хий дилларах лерттIа пайда эцар бахьан долаш хIара шера гектара тIара 50 центнер совгIа фуальяьха хьажкIаш чуяхь.

«Предгорный» совхозе хьалха хий дуллаш дацар хьажкIаш дIаюв кхаш. Из бахьан долаш гектара тIара 30 центнер мара хьажкIаш чуэцацар. Соахка хий дилла доладир хьажкIаш дIаювча кхашка. Ши бIаь гектара тIа цкъа чудуйтеши кхозза вегетационни хьисапеи хий диллар. Цу кхай тIарча хIара гектаро 52 центнер фуальяьха хьажкIаш елар. Хий дилларо хьувкъам лакхбеш хиларах тешал деш йола цу тайпара кхы а дукха моттигаш ювца йиш я.

ХIаьта кхашка хий дилла доладе мел дика кийчо яьй района боахамашка укх шера? «Южный» совхоз. Гидротехнически сооруженеш, догIан хьисапе хий детта установкаш тоаяь, каналаш, арыкаш нувкехи йоархIехи цIендаь 20 март тIакхоачаш хий дилла доладе кийча бар цу совхоза къахьегамхой.

Хин система тоаяь яккхара шоай низ дIакхоачар даьд «Предгорный» совхоза къахьегамхоша а. Цхьабакъда гIишлон материалаш ца хилар бахьан долаш цхьайола сооруженеш тоаяь яха карагIдаланзар царна. Цудухьа уж тоаергйолаш Л. Алаева кулгалдеча Грозненски районерча ПМК-ца договор оттадир. Апрель бутт тIакхоачаш совхоза ерригача хин система сооруженеш тоаяь яха декхарийла бар ПМК-а болхлой. Цар шоаш денна дош хIанз а кхоачашдаьдац. Из бахьан долаш хий дуллилга дIаделаде йиш йолаш бац «Предгорный» совхоза кхаш леладераш.

«Джалка» совхозе дукха хIама ца эшаш 50 процент оахаш дола лаьтта хий дуллаш да. Цхьабакъда хин система хIанз а тоаянза я. Фуд бахьан? Укхаза а хин система сунташ, кхыйола сооруженеш тоаелга шийна тIаийца хиннад Алаева кулгалдеча ПМК-ас. Цхьабакъда, даь хIама дац.

ДогIан хьисапе хий деттача установкаех кхьяраш хIанз а тоаянза латт совхозе. Бе бозача балхага хьежача кхоачамболаш яц хий диллара вIашагIъехка звенош. КIезига я хий дуллаш болх беш хургболча наха эша инвентарь.

Укх тIеххьарча диъ шера совхозе пхиъ инженер - гидротехник хувцаваннав. Уж берригаш а духхьал агрономически образовани йолаш мара бацар. Из бахьан долаш хий дуллилга, хин системах пайда эцилга лерттIа вIаштIехьдаккха карагIдоалаш хиннадац боахаме. Ханал хьалха дохар сунташ, кхыйола сооруженеш. ХIаьта совхозе 30 совгIа я уж.

Уж кхоачамбоацараш мамогга сихагIа дIададахара ерригa шоай торонаш оарцагIъяха еза «Джалка» совхоза директора Б. Садулаева, керттерча агронома А. Алавдиновa, кхыча специалисташа.

М. ХАТУЕВ, Шалински района хий дуллача участка инженер.

ХАЛКЪА ХЬАЛ-ТОРО ТОАЛУ

Нагахьарча сага хоьш дац, къоначa Советски республика халкъа боахам дегIабоалабара оттаьча эггара хьалхарча перспективни плана — Россена электрификаци яра Паччахьалкхен плана — текстаца сурт хиннилга. Цунна юкъе дилла «Электрификация» аьнна йоазув а долаш дог дар, хIаьта цунгара пхе квадратагахьа дIадийша такаш дар тIалатташ е дешаш а долаш: кхача, барзкъаш, чуIе моттигаш, транспорт, культура.

— ХIаьта паччахьалкхен планировани еш хиннараша символично хьалхаьккхар социалистически производство дегIайоалаелга общества берригача члений хьал-торо тоаяран уж массе оагIорахьара дегIабоалабаран тIадерзадаь хила деза яхаш йола ленински уйла.

Вай хIара пятилетках къахьегамхой вахар тоадеча лоархIаме веха хиннай. Цу цхьан ханна объективни исторически оакъанаш нийсдаларах юкъьанца социализм хьалъеча хана доллача хIаман тIехь кхом бе бийзар дунен тIа эггара хьалхарча болхлойн ахархойн паччахьалкхе экономически кхычарех тийша хIама доацаш хилари цо ший обороннин низ чIоагIбари духьа.

СССР йизза социализм хьалъяь яьнача хана белгалдаьннад цун экономика низ боарам боацаш боккха хинна хилар. Дунен тIарча нахах ворхI процент бахача вай мехка хIанз дунен промышленни продукцех пхеалагIа дакъа хьаду (революци ялалехьарча Россена доагIача даькъа йиъ процент кхоачар). Цо торо хулайт хьал-торо лакхъяра проблемаш шерагIа къестее.

НйслагIча пятилетке дIададахача диъ шера халкъа хьал-торо лакхъяра тIаерзаяьча мероприятешта хьалхагIа дIададахача 10 шера хийцар миссел ахча хьахийцар паччахьалкхено. ХIаьта уж итт шу а дукха лоархIаме социальни мероприятеш чакхъяхарца белгал ма-даьннадий. Диъ шера советски наха эша материальни духовнин хIамаш кхоачашдарга дIадахийтад дукха совгIа эшашагIа доацаш къамин дохода пхе даькъах диъ дакъа.

Пятилетка диъ шера алапи лакхденнад 47 миллион болхлойн гIулакхерча наьхен. 30 миллион совгIча сага пенсеш, стипендеш, пособеш дукхагIа хиннад.

Ахчан доходаш алсамъяларо новкъостал даьд хIамаш нийра низ наьха совбаккхара. Пятилетка диъ шера розничнин товарооборот 41 миллиард сома лакх а енна, 1974 шера 195 миллиард сомага дIакхаьчар. Цо хьахьокх, аиъ сагах латтача дезало соахка 1970 шерарчул 575 сомах дукхагIа товараш ийца хилар. Алхха цхьан 1974 шера ехка автомобилаш 1973 шераца нийсйича 35 процент дукхагIа хиннай, пылесосаш — 14, ингале-фаянсовни кизган пхьегIаш — 12, мебель — 7 процент дукхагIа.

Iалаьмате дукха хьалдеш да чуIе цIенош. Укх тIеххьарча диъ шера хьалдаьд ерригa а лаьрхIача 436 миллион гаргга квадратни метр чуIе моттиг йола цIенош. Цу юкъа кердача цIеношка чухайнав 45 миллион совгIа саг. Кхыча бесса аьлча, селлара доацачa хана дика тоаьча кердача квартирашка чухайшаб цхьана лаьрхIача Австре, Бельге, Швейцаре, Дане, Норвеге, Финляндe, Швеце бахараш мосел бола нах. ДIахо а йиш яр иштта цифраш йоалаеи вIаши нийсъен.

Дукха хIамаш да лерхI 1975 шера а халкъа хьал-торо лакхъяра. Укх шерарча паччахьалкхен плана социальни программо алхха дIахо бихьа Iаъ советски наьха вахара, къахьегама, быта ерригa оагIош тоаяра тIаберзабаь никъ. Цо лерхIараш дукхха а дукхагIен дикагIен да.

Дукхха хIамаш чулоацаш йолча цунна юкъе материальнин чуIера-бытовойн хьалаш тоадара задането хинна Iац. 1975 шерарча плана тIа чIоагIагIа теркалдеш да къахьегама хьалаш тоадар, цун творчески хьисапаш чIоагIдар, балха воацаш йоаккхача мукъача ханах дикагIа пайда эцар, бахача наьха образованеи культураи боарам лакхбар, гражданий общественни творчески хьинар айдар санна дола дешаш.

Из юкъарчал доацаш дувзаденна да общества члений интеллектуальнин физически хьинар дегIадоаладарца а кхы цул кIезигагIча лоархIаме доацаш тIа-тIа дукхагIа юкъекхахьарца а. Цунна дола тешал — итташ миллионаш дешархой, Iалаьмате дукха театрашкеи музейшкеи ухараш, бIаьш эзараш рационализаторш, дукхкхача творчески конкурсий доакъашхой, иштта кхыдараш.

Материальни хьал - торо лакхъяр алхха из цхьа гIулакх лаьрхIа хинна Iац, саг массе оагIорахьара дегIавоалавара лоархIаме хьал, предпосылка я. Цудухьа общественни беркат алсамдаларга хьежжа 1975 шера паччахьалкхей плана тIа оттаяьй нйслагIча пятилетка эггара лакхагIа йола бахача наьха доходаш алсамъяхара, халкъа эша товараш дукхагIа доккхара, эшаш дола гIулакхаш дукхагIа дара заданеш.

Кхачан хьоаналга диллача баха нах продукташца Iалашбара проблема моцагIе а хьоастаяь яьннай вай паччахьалкхе. Юкъера лаьрхIача хIара денна чхьан сага кхоачача калорей дукхалга диллача (3000 калори совгIа) дуьнен тIа хьалхарчарех цхьа моттиг лоац СССР-о. Цудухьа тахан къаьстта чIоагIа уйла тIайохийт кхачан рацион тоаяра, цу даькъе вай дикка тоаламаш даьхацале а: масала, кхачан продукташ цхьан сага юкъера лаьрхIача США-рчул 50 килограмм дукхагIа юъ вайнга, чкъьрий — США-рчул дукххача европейска мехкашкарчул шозза-кхозза дукхагIа.

1975 шера ййгача промышленноста тIехдикача хIамашца, культурно-бытовой гIулакхаш лаьрхIача хIамашца кхы а дукхагIа Iалашберга дезал. Масала, телатакога гIирс 9,5 процент дукхагIа бохкаргба, хIаьта эшаш — соаккарчул 12 процент дукхагIа. Арахецаргья 6,5 миллион совгIа телевизораши ворхI миллион хIана хецаш аьнна холодильникаши.

1975 шера плана тIа оттадаьд бахача наьха хIара сага сих лоархIаш тIайоагIа реальни доходаш пхи процент алсамйоахалга. Эггара хьалха вай паччахьалкхено тешам цу хIаране алапи нул квалификаци, говзал, къахьегама овсарле лакхъярца дукхагIа хилийта. Цу тIа а, къахьегама овсарле лакхъяьар аьнца болх боацаш бисара кхерам тIаеттац къахьегамхошта.

Алапеш лакхдара дика торонаш а кийчъеш, социалистически общества дани чакхйоах бахача наьха доходаш алсамъяхара тIаерзаяьча ерригача паччахьалкхен мероприятей программа а. 1975 шера а дIахо централизованни порядкагIа чакхйоахаргья социальни мероприятеш. Масала, керда тарифни ставкаши окладаши юкъеяхар бахьан долаш юкъера лаьрхIача 20 процент лакхде лерхI 30 миллион совгIча болхлойн гIулакхерча наьхен алапеш. Из фу яхалга да аьлча: алхха цхьан шера алапи тIакхетаргда хIара кхоалагIвар хIана вац аьнна волча болхлочуни гIулакхерча саген.

ХьалагIа а санна, бахача наьха доходаш дукхагIа хуле а, кхы цхьанна метте лакхъургдаш паччахьалкхен розничнин маьхаши тарифаши. КПСС XXIV съезда из установка йизза кхоачалъеш а. Из-м кхеталеш а да: боахам планагIа лелабеча хьалашка цхьанна а тайпара хила йиш йолаш дац социалистически паччахьалкхено, цхьан оагIорахьара, бахача наьха доходаш алсам а йоахаш, хIаьта вокх оагIорахьара, цар реальни чулоацам маьхаш е налогаш лакхъяра наькъаца боабеш дола гIулакх. Цу цхьан ханна 1975 шера берригача мехка чакхдаьккха даргда налогаш ца йоахаш дола алапеш шоай аргIанна лакхделга, цунна цхьана къахьегамхой йоккхача группана налогови льготаш дукхагIа а луш.

Александр СМИРНОВ, СССР Госплана бехктохкаме болхло.

(АПН).

МЕХАНИЗАТОРИЙ МУГIАРАШ ШЕРЛУ

Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза кулгалхошен специалистийнен чIоагIа йоакхо ю механизаторий мугIараш шердара. ХIара шера укхаза болх беш кул тракторристей курсаш. Духхьал укх шера биъ бетта хиннача курсашка дийша ваьннав 25 саг. Царех ахаш хIана баш аьнна бараш кхалнах ба.

Дукха ха йоацаш юрта боахама Грозненски управлене кхерамзлен техника инженер Э. Закриев председатель волча комиссе экзаменаш хьаийцар курсаш яьхарашкара.

Цар хьахьекхар, совхоза кхерамзлен техника инженер Божко Алексей Николаевича, керттерча инженера Глотов Дмитрий Кузьмича, кхыча специалисташа шоай курсанташта дика знанеш елилга.

Экзаменационни комиссе чIоагIа раьза хилар курсантиша Назирова Тамарас, Дагаева Любас, Кужель Николай, Мурдиев Висита, Букулова Зинас, кхычар деннача жопаша.

Комиссе экзаменаш хьаийцачул тIехьагIа курсанташта хьалхашка къамаьл дир совхоза директора Жуков Георгий Георгиевича. Цо дийцар боахама укх шера хьалхашка латтача доккхийча декхарех, уж кхоачашдара тIехь лоаттабеча къовсаме къоначча механизатораша юкъедакьа дезача деькъах, балха тIа цар ка ялар ловш ловца баьккхар царна.

С. АКАЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

АМЕРИКАНКАЙ ДОРХА ОАЗ

Март бетта хьалхарча денош-ка Нью-Йорке зедала хала дар ср шу Дунен халкъашта юкъера кхалсага шу хилар. Из белгалдаккхарах йола решени тlанийца ООН штаб - квартира духхьал уккхаза яле а. Официальни Вашингтоно хlанз а комиссеш хьожаяьяц Дунен халкъашта юкъерча кхалсага шера мероприятеш чакхъяхара...

Из шу хlаьта а дlадоладеннад США — гайна доладеннадале а, цхьабакъда дикка холуш: эгlазъяхача ши эзар американкас Пхелагlча авене гlолла марш ярцеи цул тlехьагlа Юнион - сквер яхача майдан тlа митинг ярцеи. Уж вlаштlехьъяьхар кхалнаьхен кхычен 50 организацс: Америке кхалнаьха бокъонаш лорайра лозунгаш а долаш вlашагlкхийттача США Коммунистически партегара яьнна къонача кхалнаьха Христиански ассоциацега кхаччалца.

Пхелагlча авене хинна парад духхьашха хиннаяц. Тайп-тайпарча гlулакхашта лаьрхlа ю укхаза парадаш, хlаьта цар керттера белгало — духовой аркестраша лекхаш сиха ашараш а йолаш курра жезлаш лестадеш кхеста тамбурмажораш, цlе кlархаши лоаца юбкилгаши ювха мехкарий. Цхьабакъда хlанз хиннача параде дацар с жезлаш в, е сихъяь етташ фата а. Цига лозунгаш дар: «Цхьатарра хьийгача къих — цхьатарра мах!», «Капиталистически кризиса эмортизатораш хургдац тхоах!».

Кхалнаьха бокъонаш яхара тlехьара болам цlенхашттача тохкама тlакхаьчаб хlанз США. Дукхача шерашка къовсам лоаттабара цхьадола толамаш даьннад, цхьабакъда экономически кризисо доадар кхерам болаш да уж.

Американкашта карагlдаьннарашта юкъе — болх беш бола кхалнах дукхагlа хилар. Карара бlаьшере йолаеннача цхьье мехкарча балха низах 20 процент бар уж, хlанз — шозза дукхагlа. Алапи лакхденнад, маlача наха ниисса хьийгача къих луш бола мах цхьатара хила хlанз а гаьна бале а. Къахьегама статистика Управлене арадоахача «Манели лейбор ревью» яхача журнало дукха ха йоацаш бакъдеш ма-ядарра, детсадашкарча персоналагара дlайиккхача дерригача доакъошка маlача наха кхалнахал дукхагlа эц алапи.

Хlаьта хlанз цlенхаштта тlаэттаб гlулакх юха ластара кхерам. Дукха нах балхара дlабаха болабелча, эгара хьалха кхалнах аракховс улицашка. Дукхача коллективни договораш тlа дlаязъяь правило я: «Эггара тlехьагlа балха дlайицар — эггара хьалхагlа дlавоакхх». Из правило ше предпринимателаша леладу бокъо йоацараш юхатоха, цоашта хьашт долаш боацарех мукъабовла уж гlертара новкъарле е лаьрхlа я. Цхьабакъда, хlанз массе метте штаташ кlезигъеш латтача хана, балхара дукхагlа дlабоахараш балха дlаэцача хана къаман, дын, кхал-маlа хилара белгалонагlа дискриминаци лелаелга дехкаш дола граждански бокъоний хьакъехьара закон 1964 шера тlаэцар бахьан долаш башха дукха ха йоацаш балха баха кхалнах ба эггара хьалха.

Хаьдда аьлча укх тайпара хул из. Масала, январе «Дженерал моторс» яхача компане Фремонтерча автосборочни заводера 2300 саг балхара дlаваьккхав. Цига болх беш пхи бlаь гаргга кхалсаг хиннай, хlаьта уж берригаш а нагахьа кхалсаг ца юсаш балхара дlабаьхаб вокхарел тlехьагlа, балха низах йола ший политика чакхйоаха компани граждански бокъоний хьакъехьарча закона, кам ца бича ца йоалача хана мара заводе баьхка ца хиларах.

Кхалнаьха дукха организацеш цу тайпара хувцалдара кцйчъяланза хиннай. Цар къовсам лоаттабаьб кхалнаьха балха хьалаш цхьатара хилийтари гlулакха лакхбалийтари духьа, хlаьта хlанз балхара дукха дlабоахаш хиларца къовсам лоаттабара никъ лаха беза. Тlа-тlа дукхагlча американкаша кхетаду, цу къовсаме керттердар — берригача къахьегамхоша шоай гlулакхаш цхьан бартаца чакхдоахилга хилар.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб корр.

Нью-Йорк.

ДоттагIала тIаьш

Дlахорча пхе шера (1976 — 1980 шш.) пачхьалкхен бюджеташкара хьахийцача кхомилланара песох пайда эца безаш я Кубай общественни юртбоахамей гlирсаш дара Управлени. Цу юкъа тlишлонхоша хьалъергья 1200 школа - интернат, бlаьш детсадаши поликлиникаши. Хlанзарчар тайпара йола 200 эзар квартира хьалъе лерхl...

1980 шера кlезигагlа але а 6 шера образовани йолаш хургва хlара кубински болхло...

1980 шерале машиннаькъий сеть хьаергья Кубе — из Латински Америке эгара кердагlъяр хургья...

Укх гаргтача шерашка хьае лаьрхlад Латински Америке дикагlчарех хургйола гаьнарча форда наькъа уха торгови флот. Торгови флота тоннаж хlара шера 13 процент дукхагlа хургья...

Уж еррига цифраш хьахийцай укх шера Кубай Коммунистически парте I съезде ювцаргйолча социально-экономически дегlаахара перспективни плана тlара. Шар тешал ду тахан экономика дукхача доакъошка, карагlдувлача дукххача социальни хlамашка дилача Латински Америка мехкел хьалха латташ йола Куба Республика социально - экономически чlоагlагlа дегlаухаш хилара.

Кепайоазон Кердаларий Агентства могаеш йолча венгерски журналиста репортажа тlа дувц Паргlатон гlайрей тахканарча вахара цхьайолча аспектех.

«Тlем тlа котвоалаш аттагlа да тlехьадисарца лоаттабеча къовсаме котало йоаккхачул», — аьннад Фидель Кастрос революци котъяьнначул тlехьагlа мехкарча хьала ше мах беш. Цул тlехьагlа дlадахача шераша хьахьекхад, буржуази режимагара тlехьаленна кхаьча экономически тlехьадисар кубински халкъо толаме дlадоаккхаш хилар. Малагlча рубежашкара дlадоладала дийзад дикагlа кхетадара 1956 шера, вешта аьлча революци ялале кхо шу хьалхагlа, Гаване кепатеха арадаьккхача студентий Католически союза книжка тlара даннеш йоалаергья аз. Цу даннешка хьежача, электрически сердал фий хайнадац юрташка бахача нахах 90 процент гаргга бараштa, 60 процент совгlа бараш боарам боацаш кхе баьхаб, 90 процент совгlа болча ахархоша нагагахьа мара диадац дулх, хlаьта юрташка бахача нахах 11 процент барий кхачанца мара хиннаяц шура.

Кубинцашта дагадоагlа из.

— Дlахьажал, — аьлар сона улуваьнна воагlача кубински доттагlчо, — революци ялалехьа дулхах тlанк аьнна хьалйиза яр из тика, цхьабакъда лоаллахарча кварталашка моцал юаш бар. Дулх эца ахча дацар царга. Тахан тхоах хlаране дуъ дулх.

Укх тlеххьарча бетташка тlа-тlа дукхагlа хул тикашка кхачан продукташи бахача наха дукхагlа эша товараши. Зlамигача, цхьабакъда курача халкъо хьахьекхад, е герза низаца лоаттабеча къовсаме а, е экономически низ тlаоттабаьча хьалашка а ше американски Голиафа хьалхашка кхерарургдоацилга. Кубински шекар ийде тигадац Вlашагlкхийттача Штаташа, Кубайцара торгови бувзамаш хоададаьд, экономически блокада дlахьийра цунга.

Цхьабакъда блокадах lург даьнна дукха ха я. Тlа-тlа кlезигагlа хулаш латт американски низах дош хетараш. Соахка транспортни средствашца хувцаш миллион тонн кубински шекар ийцар Японе. Канадски цхьан фирмо Кубайга тепловозаш йохка лаьрхlад, хlаьта Венесуэлас — мехкдаьтта. Ялх шу ха а йилла доккха кредит деннад Аргентино. Гаванен мехкарча кхыча городийн отелашка дукха хул мелхбуэехьара предпринимателаши торговцаши. Кубай къаман кортамукъале лораеча, из экономически толаме дегlайоалаеча хоадамболлаш дола дакъа лаьцад Советски Союзон кхыча социалистически мехкашен. СССР-о шекар дукхагlа ийду, машинаш, оборудовани, кхачан продукташ телга вlаштlехьдаьккхад. Iаьржа форди Мексикански залья вlашагlйийзай «мехкдаьтта тlаьво». Гавански порте бlаргадайра сона СССР байракх тlаягlа кемаши советски хьаьшашка гlадбаха моаршал хетташ хинна дукха нахи. Цу цхьан хана советски кубински порташта юкъерча океански «вахара трассе» бlаьнега дlакхоачаш кемаш да. Мухьаш дlа-юха кхухьача хlанз дакъа лоацаш да советски новкъосталца меттаоттадаь кубински торгови флот а.

Советски проекташка хьежа хlанз Нуэвитасе хьалъеш латт шера 320 эзар тонн минеральни удобренеш арахецаргйола завод. Советски специалисташа новкъостал ду къаьнарча шекара заводашта модернизаци ярай керда яраш хьалъярай. Укх шера советски технически новкъосталца модернизаци яь йоаккхаргья йоккхача ворхl текстильни фабрикана, хlаьта Пунта-Горде хьалъеш латт шера 30 эзар тонн никели кобальти арахеца проектни низ бола металлургически комбинат. Советски специалистий кулгалца шеръеш я форда порташи машиннаькъий сети. Хlанз советски предприятеша дакъа лоац 160 хlана яц аьнна йола промышленни предприятеши кхыйола объекташи хьалъеча а реконструкци еча а. 20 эзар гаргга кубински специалист кийчваье Советски Союзе. Толаме дегlаух кхыча социалистически мехкашца цхьана леладу экономически гlулакхаш а. Къаьстта тоаденнад уж Куба СЭВ-а юкъеяхачул тlехьагlа.

Кубинцашта хов, революце кхел шоай бе йоаллилга. Эггара халагlа йола ха — тlема провокацештеи экономически блокаданен духьала лаьтта ха дlаяьннай. Укх тlеххьарча шерашка чакхъяьхай кубински революцин кубински обществон гlаьметта этталга хьахокхаш йола мероприятеш. Социализма наькъагlа Паргlатон гlайре дегlаахар массадолча хlаманна дунен халкъашта юкъера лоархlам болаш да, Куба-Малхбузен полушаре эггара хьалхара социалистически пачхьалкхе, кортамукъале яьккхай ший социалистически экономика хьаяьи бола эггара хьалхара латиноамерикански мохк.

Андраш ГАЛ,
венгерски журналист.
(АПН).

Гавана—Будапешт.

Венгерски болхлой класса Будапештерча Чепельски металлургически машинашъечен комбинате къахьегача 30 эзар сагах латтача отряда сийдола викал я Яношне Шмидт. БСРП-ен парткомен член йола из, дийтта шу гаргга ха я комбината цхьан предприятерча крановн цехе сварщицай болх беш йола. Доккхий къахьегама толамаш дахарах цунна шозза еннай «Тlехника болхло» яха цlи. Хlанз шоай бригада новкъосташца довха керда къахьегама толамаш Шмидта хетаду Венгри фашизмах мукъаяьккха 30 шу дузача денна.

СУРТА ТIА: Яношне Шмидт бригадерча болхлой совещани.

МТИ—ТАСС сурт.

Культучрежденеши социалистически яхьи

КЕРТТЕРДАР— КЪАХЬЕГАМЦА КХЕТАМ БАЛАР

КПСС ЦК декабрьски (1974 ш.) Пленумо белгалдаьккхад, берriга массово - политически болх къахьегама хьинар айдаргахьа, хьалха латта опыт йоаржаяргахьа, встречни планий лоархlам кхы а боккхагlа хилийтаргахьа лостабе, социалистически яхь керттера социально - экономически гlулакх лерхlаш кхоачашдара тlаерзае йоагlаш хилар.

Ийслагlча пятилетках дlадахача диъ шера культура учрежденеша беш бола пропагандистски, хьехама болх массе оагlорахьарча опытаца бlаьхий хиннаб. Цунна юкъе эггара маьхегlа дар — къахьегамца сакхетаме, творчески гlулакх хилийтара культпросветучрежденеша беча балха формаши методаши дукхача тайпарей дикеи хилар да.

Культпросветболхлоша цlаккха а мелъялийтац общественно - политически чтенеш, лекцеш, докладаш, тематически сайренаш, дагахьара журналаш, хаттарийи жопийи сайренаш, депутаташца, Социалистически Къахьегама Турпалашца, Къахьегама сийлен ордеваш лелаерашца, Граждански Сийлахь - боккхача Дай-мехкей тlемашка дакъа лаьцарашца вlашагlкхетараш.

Тахан, цlаккха а ца дийхача тайпара чlоагlа дlадеx яхь лелаеча коллективаша шоайла вlаши хоамаш дар, къахьегама династеш сийленца юрар, коммунистически къахьегама ударникий слеташ яр санна йола клубни балха традиционни формаш шеръелга.

Автоклубий балха чlоагlагlа юкъеяьхкай тематически сайренаш, дагахьара журналаш, диспуташ, хьалха латтараш сийленца белгалбахар санна йола балха формаш, вешта аьлча клубни балха стационарни хьалашка лелаеш йола формаш. Автоклубаша цу тайпара сайренаш ю нах кlезига бахача гаьнарча моттигашка, фермашка, доахан дажа кхувлача гаьнарча даьгlенашка.

Культпросветболхлоша къаьстта уйла тlайохийт ахархой мугlарашка чуэцилга белгалдаккхар, гота йолаялара цlей, кlи-марса цlей, хьувкъама цlей дездар санна долча гlулакхашта.

Юкъарча политически декхарашца цхьана боахама дакъа башхалонаш хьахьокха, къахьегача коллективай гlулакхашн вахари хьагойта, къахьегамеи нравственни кхетам балара дешаш ма-дарра хьадела лаьрхlа я клубни гойтара агитаци. Цо плакаташка, выставкашка, портретни галереяшка гlолла хьахьувкха деза къахьегама турпалашта, новаторашта, производстве хьалхалаттарашта, дикагlболча рационализаторашта карагlдийннараш.

Вай республика клубашкеи культура Цlеношкеи толаме чакхдувл къахьегамца кхетам балара хетадаь дагахьара журналаш. Шелковской районерча культура Цlагlа традиционни а хинна дlадоладеннад «Ахархой мугlарашка чуэцар» белгалдоахилга. Из мероприяти чакхйоаккхача вlашагlкхийтта вар 500 совгlа саг.

«Кlи - марса» цlей боккхача толамца чакхдаьккхар Грозненски района Старо - Атагински районий культура Цlенои Петропавловски культура Цlенои. «Хьувкъама цlей» традиционни а хинна дlадахад Грозненски района Первомайски, Шелковской районе Каргалински, Бороздиновски, Дубовской станицашка, Сунженски района юрташка, вай республика дукхача кхыча моттигашка.

Дика лоархlаш да экономически темашта хетадаь дагахьара журналаш: «Цхьан процентах фу хьал», «Хьажал, уйлаел, лархlал», «Дерригача хlаман тlехь кхом бар — хlара къахьегамхочун декхар», «Кердача доазонашка», «Юрта боахама кхоачамаш», «Советски юрта йоккхий торонаш», кхыдараш.

Шелковской районии культура Цlено кийч а яь чакхъяьккхай «Продукци яккхарга бола мах лохбергбола кхоачамаш» яха тематически сайре.

Вай республикерча культпросветучрежденеша чlоагlа уйла тlайохийт кагирхошца беча балха, каст-каста къахьегама цlейш, профессей сайренаш ю, хlаьта цу сайренашка боккхагlбараша дувц шоай къахьегамах, производства вахаре цун лоархlамах, професси харжарах.

Старо - Атагински юртарча кагирхошта йицлургйоацаш дег чу йижар социалистически яхье котбаьннараш сий деш белгалбаьха сайре. «Балхага хьежжа ду сага сий» яхаш яр цунах тилла цlи.

Дукххача клубашкеи культура Цlеношкеи каст-каста ю производстве хьалхалаттараш хестабара сайренаш. Цу тайпара сайренаш ю Урус-Мартановски, Грозненски, Шелковской, кхыча районашка.

Культура Цlеношеи клубащеи театра хьисапе майдашка, улицашка, сийлен обелискашта юкъе нах а гулбеш дезду, хьайбаш а лаьтта а леладерий, кхы балхаш дерий, доттагlала цlейш. Цу цlейшка массаза а хул гонахьарча юрташка баха нах, лоалахарча районашкареи республикашкареи хьаьший хьех.

Вай культура учрежденешкарча культпросветболхлоша вlаштlехьдоах производствах лаьца лекцеш ешилга, докладаш елга, молнеш - листовкаш арахец красни уголокашка, фермашка, кхыйолча производственни моттигашка.

Производственни тематика ларда тlа оттаяь программа а йолаш йола агитбригадаш вlашагlъехк, цига керттера уйла тlайохийт боахама балха тlарча толамаштеи кхоачамбоацараштеи.

Тlа-тlа дукхагlа эргабоахаш тоабу республикерча автоклубаша къахьегамхошта коммунистически кхетам балара цоаш беш бола болх. Дукха хlама ду цар хьалха латта опыт, юртбоахама lилманнеи техниканеи карагlдаьннараш доаржадара.

Масала, Шелковской районни культура отдела автоклубаша района бригадашкеи гаьнарча пункташкеи толаме чакхдаьхад «Къахьегамца сий долаш ва саг», «Ленински наькъагlа» яха дагахьара журналаш, социалистически яхье котбаьннараш сий деш белгалбоаха сайренаш яьй.

Автоклубий заведующеша цоай хlара деннарча балха шерра юкъехкухь технически средстваш — радио, кино, фотоаппаратура, кхыяраш. Методически кабинето арахийцад «Хоастам хилба производстве хьалхалаттарашта» яха сердалца - оазаца гойта газет. Нохч - Гlалгlайчен производстве хьалхалаттарашта хетадаь да из.

Боккхача лоархlаме я шера 5—6-зза вlашагlъехкаш йола республикански агитпоездаш. Ялаташ дlадувчеи чуэхачеи хана арайоал агитпоездаш. Агитпоездаца хул медицински машин, автоклуб, автолавка. Бокъонца кийчъяь а йолаш арайоал хlара спецмашин.

1975 шу — балха дикал бахьан долаш къовсам лоаттабу шу да. Вай республикерча культпросветболхлоша шоай перспективни плакашта юкъейиллай къахьегамхошта къахьегамца луча кхетама пропаганда яра мероприятеш.

Кхетам балара беш бола из берriга цlенхаштта болх партийни комсомольски организацешца цхьана а цар кулгалца а бу клубни учрежденеша, общественносто шерра дакъа а лоацаш.

Х. БЕРСАНОВ,
Нохч - ГIалгIай АССР культура Министерства методкабинета заведующи.

Укх деношка республикански краеведчески музея Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlема зале вlашагlкхийттабар РСФСР заслуженни артист, Нохч-Гlалгlай халкъа артист Я. М. Зубайраеви республика школа дешархойи.

Тlом хьайнача юххьанцарча деношка вай республике вlашагlъеллар фронтовой кхо агитбригада. Царех цхьаннена кулгалдеш хиннав Х. Нурадилова цlерагlча театра артист Я. М. Зубайраев. Цудухьа дешархошта чо дийцар агитбригадаша госпиталашка, дивизешка концерташ гойташ баьча балхах.

1943 шера Зубайраевна Нохч-Гlалгlай халкъа артист яха цlи еннай. Нохч-Гlалгlайчене из хьалхара артист вар тlема хана из еза цlи еннар, ший хана цунах лаьца яздаьд «Комсомольская правда» яхача газето.

Дукха дийцар артиста шоай театра таханарча вахарах, ший новкъостех.

Вlашагlкхетар чакхдоалаш артиста совгlати зизаши делар дешархоша.

СУРТА ТIА: Я. М. Зубайраев дешархошца.

СПАРТАКИАДАЦА ДIАЛОАРХIАШ

«Трудовые резервы» обществе чакхдаьннад фашистски Германел вай мохк котбаьнна 30 шу дизара хетадаь республикански спартакиадаца дlалоархlаш баскетболах ловзилга. Деррига вlашагlкхетараш дика чакхдаьхар № 2 йолча технически училища спортсменкаша. Хургбола операторaш Т. Зухайриева, О. Мерфутина, Е. Старчикова, И. Медведева, Г. Гущина, иштта кхыбараш чемпионкаш хилар.

Кагийча наьха командашта юкъе шо-шоай группашка котбаьлар №№ 1, 2, 3, 5 йолча училищай баскетболисташ.

Финале вlашагlкхийттар ТУ-2, СГПТУ-5 командаш. Цига кот а баьнна чемпионаш хилар 5-ча профтехучилищера спортсменаш. Шоллагlа моттиг яьккхар ТУ-2 дешархоша, кхоалагlча моттиге баьлар ГПТУ-3 баскетболисташ.

Мехкарашта а кагийча наха а юкъе хьалхара моттигаш яьхараш хургба Ростове Ерригроссийски спартакиаде дакъа лоацаш.

А. МОИСЕЕВ.

Редактора заместитель
М. М. ХАМХОЕВ.

1966 ШЕРАРА 3-ПРОЦЕНТНИ ЧУРА КХАДЖ БОАГIА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ЗАЕМ

1975 шера 30 марте гор. Кустанае ловзаьча заема кхаж бенача 70-ча тиража

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Кхаж бенаб заема ерригача шовзткъеи итт разрядерча серейн облигацейн укх номерий:

Серей №№	облигацей №№	Бенача кхажа боарам сомашца	Серей №№	облигацей №№	Бенача кхажа боарам сомашца	Серей №№	облигацей №№	Бенача кхажа боарам сомашца
100328	19*)	1.000	131997	1—50	40	164430	1—50	40
100460	37*)	500	132712	44*)	500	164947	22*)	500
100660	06*)	500	132729	25*)	500	165146	14*)	500
100801	24*)	500	132767	34*)	500	166636	23*)	1.000
100807	09*)	500	133051	32*)	500	168364	35*)	500
101308	19*)	1.000	134440	25*)	1.000	169245	1—50	40
101793	32*)	500	136677	1—50	100	169800	22*)	500
101923	03*)	500	137700	32*)	500	170181	1—50	100
102046	19*)	1.000	138075	28*)	500	170252	49*)	500
102242	10*)	500	138474	08*)	500	170762	39*)	1.000
103735	36*)	500	138903	03*)	500	171060	12*)	500
104424	49*)	500	139090	43*)	500	171597	06*)	1.000
104962	06*)	500	139569	1—50	40	171743	24*)	1.000
105773	1—50	40	140622	11*)	500	171857	16*)	500
105969	29*)	500	140729	1—50	100	171969	48*)	500
106414	18*)	500	140998	45*)	500	172070	47*)	500
107705	24*)	2.500	141340	1—50	40	172202	35*)	500
108157	15*)	500	141958	1—50	100	173908	1—50	40
108300	1—50	40	142056	32*)	500	174121	13*)	500
108470	22*)	500	143451	08*)	500	175243	17*)	500
110240	02*)	500	143626	38*)	500	175961	02*)	1.000
111405	1—50	40	143837	1—50	100	177026	47*)	500
111727	38*)	1.000	144405	1—50	40	177223	09*)	500
113166	34*)	500	145697	38*)	1.000	177491	18*)	500
113294	02*)	1.000	145630	1—50	40	178819	40*)	500
113364	23*)	500	147799	06*)	500	179132	1—50	100
113628	35*)	500	148434	1—50	40	179377	21*)	500
113885	13*)	500	148556	16*)	1.000	179856	[illegible]	500
115726	28*)	1.000	148727	02*)	500	180971	29*)	500
115787	1—50	40	149355	1—50	40	181429	08*)	500
115999	1—50	100	149564	18*)	500	183448	1—50	40
116011	11*)	1.000	150705	38*)	500	183628	1—50	100
116431	11*)	500	150911	1—50	100	184046	1—50	40
116694	11*)	500	150961	43*)	500	184051	1—50	40
116960	01*)	500	151063	1—50	100	184380	1—50	40
117880	16*)	500	151732	14*)	500	185287	1—50	100
117997	1—50	40	152012	1—50	40	185513	14*)	500
118031	14*)	500	152323	40*)	500	185760	1—50	40
119158	04*)	500	152540	1—50	40	186371	44*)	500
119979	05*)	1.000	153015	1—50	40	187136	1—50	100
120761	1—50	40	154039	15*)	500	187739	[illegible]	1.000
121910	38*)	500	154353	42*)	500	188015	1—50	40
121937	13*)	500	154988	1—50	40	188950	40*)	500
121986	1—50	40	155413	1—50	100	190233	27*)	2.500
121992	16*)	1.000	155471	07*)	500	190421	36*)	500
122073	16*)	500	155605	27*)	500	190923	36*)	500
122693	1—50	100	155842	1—50	40	191681	22*)	500
122960	14*)	500	157042	27*)	2.500	191949	36*)	500
122982	09*)	500	157993	02*)	5.000	191976	1—50	40
124115	30*)	500	158530	46*)	5.000	192216	03*)	1.000
124260	1—50	40	159100	09*	500	193057	11*)	500
124297	30*)	500	159336	03*)	500	193255	03*)	500
124846	1—50	40	160168	19*)	2.500	193788	48*)	500
125815	41*)	500	160735	1—50	40	194369	32*)	500
127081	29*)	500	161471	21*)	500	195392	04*)	500
127321	1—50	40	162039	05*)	500	195577	49*)	2.500
128182	28*)	500	162292	21*)	500	196851	39*)	500
128196	1—50	40	163273	1—50	40	197061	19*)	500
128380	1—50	100	163591	02*)	500	197409	1—50	40
128785	30*)	500	163702	09*)	1.000	198459	03*)	500
129985	08*)	500	163958	09*)	500	199016	07*)	500
130373	05*)	500	164251	15*)	500	199148	27*)	500
131694	33*)	500				199418	1—50	40

*) Цу серех йолча вокх 49 номерах хlаране 40 сом кхаж бенаб.

Таблица тlа хьахьекхаб ткъаь сома маьха йолча облигацена бена кхаж.

Итт сома маьха йолча облигацех бенача кхажах ах лу.

Бенача кхажа юкъебихьаб кхаж бенача облигаце ший мах.

Нохч-ГIалгIай АССР гострудсберкассай госкредитен управлени.

ТЕЛЕВИДЕНИ

I ПРОГРАММА
8 апрель

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Iуйрийнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. Гауптман. СССР пачхьалкхен академически Зlамигача театра «Малх чубузале хьалха» яха фильм-спектакль. 14.00 — Передачай программа. 14.05 — Босбола телевидени. Документальни фильмай программа. 14.50 — «Дай-мехка гlолла». Азербайджански Советски Социалистически республика. 15.20 — Босбола телевидени. Лесков. «Левша». Литературах йола передача. 16.15 — «Дунен тlара кагирхой». 16.45 — Босбола телевидени. «Догам». 17.15 — «Котало». Передача дlахьу Советски Союза шозза Турпала, эскара инарала Батова. 18.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (гlалгlай меттала). 18.15 — Босбола телевидени. Хоккеих йола дунен чемпионат. Чехословакия — Советски Союз. Мюнхенера передача. Германски Федеративни республика. Перерывах мультфильмаш. 20.30 — Брак йола продукци арахецилга юстара доаккхаргда вей. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Вай алдес Советски Союз да». 22.45 — Спортивни гимнастиках йола дунен халкъашта юкъера турнир. Ригера передача. Пхетаьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Киножурнал. 18.25 — Нохч - Гlалгlайчу гlолла. Информационни программа (эрсий, гlалгlай меттала). 18.45 — Документальни фильм. 18.55 — «Саг, общество, закон». 19.15 — Музыкальни пауза. 19.20 — Социалистически яхье хьалхалаттарашта йола концерт (гlалгlай меттала). 19.50 — Фильм-концерт. 20.30 — Босбола телевидени. Ханча нийсбеннарашта йола мультфильмай программа.

I ПРОГРАММА
9 апрель

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. Iуйрийнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — «Костер». 10.00 — Босбола телевидени. «Хала этажаш» яха телевизионни дукха серийни художественни фильм. 1-гlа, 2-гlа сери. 14.15 — Передачай программа. 14.20 — Чехов. «Боалий беш». Литературах йола передача. 15.20 — «Сийлахь-боккхача Дай - мехка тlема исторе оагlонаш». 15.50 — «Са да капитан ва» яха беранашта йола художественни фильм. 17.00 — Киножурнал. 17.10 — «Нохч-Гlалгlайчу гlолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 17.30 — Хоамаш, реклама. 17.35 — «Агитпункта лампаш йоаг» (нохчий меттала). 17.45 — Документальни фильма кинозал. 18.00 — Телевизорашка хьожаоаша хаттараш ду кхатине ю, хьехамаш ду (гlалгlай меттала). 18.30 — Телевизоршха хьожарай хаттарашта жоп ду СССР Iилмай Академе член-корреспондента Афанасьеве. 19.00 — Босбола телевидени. Футбол. Киевера трансляци. Перерывах — «Спортлото» тираж. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Документальни экран. Передача дlахьу поэта Рождественске. 22.30 — Спортивни гимнастиках бола дунен халкъашта юкъера турнир. Ригера передача. 23.05 — «Ха». Информационни программа.

II ПРОГРАММА

16.13 — Камерни концерт. 17.00 — Телевидене Волгоградски студе передача. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. «Самукъане ноташ». 18.30 — Телевизионни фильм. 18.40 — Гайсултанов. Тlаьхий республикански театра «Проказник» яха спектакль (нохчий меттала). 19.25 — Шоана, бераш. 19.35 — «Дунен мехкашка гlолла» яха кинопрограмма.

РАДИО

8 апрель

6.30 — «Юртара Iуйре» (эрсий меттала). 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Лаьтта лелаеча хьалха латтарашта йола концерт (гlалгlай меттала). 16.00 — Дика дагмашта моттиг яц. КПСС Гудермесски горкома секретара Мальсагова къамаьл (гlалгlай меттала). 16.15 — «Езача профессех» яха корреспонденци (нохчий меттала). 16.30 — Пропагандиста долча новкъостала. «Социалистически обществах кхетамеи физически къахьегама болхлошта юкъера къ дlаяккхар». Философски Iилмай доктора Дмитриева беседа (нохчий меттала). 16.45 — Пятилетка балха минута (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала). 18.40 — Москва.

9 апрель

7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Дий закони». Нохч-Гlалгlай АССР лакхехьарча суда члена Вакалишева беседа (нохчий меттала). 8.40 — «Халкъа инструменташ ек» яха концерт (нохчий меттала). 16.00 — Хоржамашка накъа йолаш. Агитатораш квоталашка (эрсий меттала). 16.15 — «Кхетамца нах кхебеш вола наставник» яха очерк (нохчий меттала). 16.30 — КПСС XXIV-ча съезда сацамаш кхочашде. Юрта боахама болхлошта йола передача (нохчий меттала). 16.45 — «Къахьегама эстафета тешамерча кулгий бе яхай» яха корреспонденци (гlалгlай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала). 19.30 — «Хlанзара ханира къона саг» яха радиопостановка (гlалгlай меттала). 20.00 — «Вошал долча халкъий ашараш» яхача циклацара передача (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоллеи Грозненеи йийкха, бе-беча оагlорахьара секунде 5 метрга кхоачаш мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гlолла 23—28 Грозне 25—27 градус йовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоанеи ломмеи кlезиг - дукха морхаш а йолаш, бе-беча оагlорахьара секунде 3—7 метр чlоагlа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 7—12 деношка 24—29 градус йовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина урам, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; белхтохкхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отдела — 3-61-46; промышленность отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела—3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни и культуры—3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии—2-54-30

Газет ноагlув шинара, кхаара, пlаьраскан денош.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революци проспект, 7/84. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

Заказ № 2570.